

The Project Gutenberg eBook of Mimmi Paavaliina: 4-näytöksinen huvinäytelmä, by Maiju Lassila

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Mimmi Paavaliina: 4-näytöksinen huvinäytelmä

Author: Maiju Lassila

Release date: November 13, 2004 [EBook #14035]

Most recently updated: December 18, 2020

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK MIMMI PAAVALIINA: 4-NÄYTÖKSINEN
HUVINÄYTELMÄ ***

Produced by Matti Järvinen and PG Distributed Proofreaders.

MIMMI PAAVALIINA

4-NÄYTÖKSINEN HUVINÄYTELMÄ

Kirjoittanut

Maiju Lassila

Ensimmäisen kerran julkaissut
Arvi A. Karisto 1916

Esitysoikeus saadaan seuranäyttämöille lunastamalla kustantajalta 8 kpl. kirjaa 12 markalla.

HENKILÖT:

Mimmi Paavaliina, neitsyt. *Kriitliisa*, Mimmi Paavaliinan tytär, 1/2-vuotias. *Ipu* " " poika, 4- " *Emstiina* " " tytär, 8- " *Efreitti* " " poika, 12- " *Liinu* " " tytär, 17- " *Jaferi* " " poika, 19- " *Juho Kapine*, isäntämies. *Katriina*, Kapineen vaimo. *Nysse*, Kapineen poika. *Lomstiina*, eukko. *Pekka Hakseli*, isäntämies. *Kunstinki*, rovasti. *Pilatus*, lukkari. *Hinkka*, nuorukainen. *Nellu*, neitonen. Tyttöjä ja poikia.

Ensimmäinen näytös.

(Kapineen tupa. Katriina ja Lomstiina neulomassa.)

KATRIINA

(*Puhetta jatkaen.*) Ja sillä lailla se sitten jäi... Yritti jo, mutta sitten katkesi.

LOMSTIINA

(*Neuloen.*) Niin!... Niinhän se on... (*Kuin luetellen.*) Tulee!... On!... Elää!... Mutta kunhan lopulta kuntoon käy.

KATRIINA

Ja sehän se sisar-vainaan testamentti on pahin... Minä sitä jo tehdessä pyysin toisin, mutta ei... Se vaan tuijasi... Niinpäin tuijasi.

LOMSTIINA

(*Tankaten.*) Jus-tiisa!... Tuijasi...

KATRIINA

Kirjoitti testamentin niin, että sitten kun on perintö korkoineen kasvanut viideksikymmeneksituhanneksi, niin vasta *sitten*... (*Nyökäys.*) Ja niin että tää meidän Nysse perii jos on silloin naimisissa, mutta jos ei, niin sitten hän tai toisen sisaren tytär Nellu, kumpi ennemmin joutuu naimisiin. (*Huokailee syvään.*) Jaa-ah ... jaa-ah! sitä sisar-vainajaa!... Tahtoi vaan kaikitenkin sille Nellulle kaikki, mutta ... sitte toki saatiin suostumaan siihen, että kirjoitti niin... (*Nyökäys.*) Niin että *jos* on jo Nysse silloin naimisissa, niin perii, mutta muuten saattaa mennä Nellulle.

LOMSTIINA

(*Kuin harmistuneena testamentin tekijään.*) Osasipaan!... (*Tankaten.*) O-sa-si-paan!

KATRIINA

(*Kuin huokaillen, toistaen.*) O-sa-si!... Kun neuvoivat ja yllyttivät Nellun hyväksi, niin (*nyökäys*) osasi... Uskoi ja uskoivat, että ei se kuitenkaan meidän Nysse ... (*nyökäys*) niinkuin saa morsianta ja ... (*huokaus*) sillä lailla sitten, että jää perintö Nellulle... (*Surullisena.*) Jaa-ah... Jaa-ah!

LOMSTIINA

(*Katriinan huokailun jälkeen.*) Jaa-ah ... jaa-ah ... jaa-ah!

KATRIINA

(*Jatkaa kertoen, yhä neuloen.*) Ja nyt on sitten perintö jo viisikymmentätuhatta ja ... Nellu justiisa — näinä päivinä menossa rippikouluun ... rippikoulu kun justiisa alkaa ... ja... (*Kapine saapuu kamarista, ottaa tuvan hyllylaudalta tupakkalaatikon ja ryhtyy panemaan tupakkaa.*)

LOMSTIINA

(*Tarttuu kuin puolustaen.*) Niin... Alkaa... (*Hartaasti tankaten.*) Al-kaa!

KATRIINA

(*Jatkaa omaansa*) ...alkaa ja... Ripille se kun kerran pääsee, niin... (*Huokaus.*) Silloin sillä on jo mies, sillä... (*Harmista, kuin halveksuen, sana sanalta tankaten.*) Ne — tään — ajan — naiset! (*Alkaa tankkaavammin.*) Ne — tään ajan — naiset!... Ennen aikaan tuota, minun nuoruudessani, maltettiin miestä odottaa... Ei vielä hätäilty ja vanhanpiian vaivoja valitettu, vaikka jo hampaat suussa vanhuuttaan irti lotisivat, mutta ne tään ajan naiset!... (*Kumarrus.*) Eivät malta edes suutaan pyyhkiä viimeisestä tuttimaidosta pyyhinrievulla, vaan pyyhkivät sen suorastaan miehen partaan!

LOMSTIINA

(*Hyvin myöntävästi.*) I-han... Par-taan... Justiisa miehen partaan pyyhkivät tään ajan naiset viimeiset tuttimaidot huulestaan. (*Halveksuen.*) Tuokin nyt Nellu! (*Neuloo.*)

KAPINE

(*Tupakkaa pannen, väliin.*) Ka... Se on rakkaudenkometiia kiireellinen.

KATRIINA

(*Menee asiaan, yhä neuloen.*) Niin... Ja nyt, niinkuin sanoin, niin se on täpärällä... Testamentin viisikymmentä tuhatta... (*Huokaus.*) Jaa-ah!... Sillä vaikka sitä on yritettykin, niin se vaan ei luonnista... Sille kun on niin vaikea Nysse-rukalle saada sopivaa paria, kun ihmiset pitävät sitä (*nyökäys, kuin torjuva*) heikkomielisenä... Ei kukaan ota. (*Nyökäys, neuloo.*)

LOMSTIINA

(*Varmasti.*) Ot-taa!... Mimmi Paavaliina ottaa... Vikuroi, mutta ... ot-taa! (*Nyökäys.*)

KAPINE

(*Tupakkaa pannen.*) Jaa... Se tää muori tässä puhui, siitä... Että Lomstiinalla todellakin olisi nyt tälle meidän Nyssele niinkuin morsian tarjona.

LOMSTIINA

(*Varmasti.*) Ihan justiisa... Justiisa puhuimme tässä.

KAPINE

(*Tupakoi.*) Taitaa olla laatuihminen?... Vaikka kohta perillisiä jo onkin? (*Panee tupakkalaatikon hyllylle takaisin.*)

KATRIINA

(*Torjuen.*) Antaisipa nuo perilliset nyt olla!... Kunhan vain selvenisi Nysse ... sen testamentin suhteen.

LOMSTIINA

La-atu!... Laatuihminen... On elänyt... Kulkukauppaa sanoo välitöikseen... (*Nyökäys, alkaa kertoa.*) Tuli!... Siitä on kaksi viikkoa... Tuli siihen meille... Isokkalan pitäjäästä sanoo olevaan kotoisin ja siinä meillä on asunut nyt ja ... kuuluu vähin rahojakin olevan...

KAPINE

No, jos Lomstiina koettaisi sitten sovittaa asiaa... (*Savut.*) Eihän tälle Nyssele itselleen olisi niin väliä... niistä perillisistä... Se on vain enemmän sen testamenttiasian takia... Se kun on onnettomuudeksi tähän naima-asiaan tullut sidotuksi. Ja sitten ne toiset testamentin odottajat ... jos onkin jo milloin morsian Nyssele saatu tietoon, niin alkavat salassa kähnätä ja parjata... Ja niin siitä ei ole tolkkua tullut. (*Tupakoi.*)

LOMSTIINA

(*Toistaen.*) Niin... (*Ylyttäjän äänellä.*) Kähnätä... Kähnätä... Kähnätä!... (*Halveksuen.*) Nää-ä nyt! (*Muikistaa, yhä neuloen.*)

KATRIINA

(*Neuloo.*) Ei huoli itselleen morsiamelle puhua ... että Nysse on vähä ... niinkuin päästään vialla... (*Nyökkää, neuloessa vihjaisten.*) Niin että ei huoli... (*Nyökäys tai sopiva ele.*) Kaikkia salaisuuksia huoli.

KAPINE

Sävyisäpä tää silti on ... Nysse... Aina on tyytyväinen. Eikä erikoisia mielisairaan oireita osoita koskaan.

LOMSTIINA

(*Varmasti.*) I-han!... (*Toisin.*) Ja, sitä paitsi, viis Mimmi Paavaliina niistä!... Hän vaan sanoo että kunhan on mies... Niin että saa lopultakin naimisen puumerkin papinkirjaansa ja siten papinkirjan kuntoon... I-han... Että kunhan on vain mies... Niin että saa isän entisille lapsille.

KAPINE

(*Äkkiä.*) No... Jos puhuttaisi Nyssele itselleen jo... Valmistukseksi vaikka. (*Hoihkasee.*) Nysse!

NYSSE

(*Kamarissa.*) Hoi, hoi! (*Saapuu hyvin pitkävärtista piippua poltellen ja tapailee kättänsä syyhytellä.*) Min' oon koko ajan jalkaani ruoputellut... Eikä tiedä mikä siinä kutkuttaa.

KAPINE

Elähän nyt ruoputuksista puhu, kun tässä ... (*Lapauttaa sivuja*) Lomstiinalla olisi sinulle nyt morsian... (*Lapauttaa.*) Et kai sinä, Nysse, pahaa tykänne?

NYSSE

Enhän minä... Onko se Puputin Kaisa?

KATRIINA

Ei se ole... Mutta ole nyt, Nysse, viisas ja kiltti... (*Mielitelläkseen.*) Sitten se (*mairitteleva nyökäys*) tuijaa... Se tuijaa sitten, Nysse.

NYSSE

Kilttihän minä olen aina.

KAPINE

(*Hyvitellen.*) Saat ihan toispitäjäläisen morsiamen... Saisit ihan kiittää Lomstiinaa.

NYSSE

Lomstiinakos se sen puuhaa? (*Tupakoi.*)

LOMSTIINA

(*Mielitellen.*) Lo-omstiina se... (*Maireasti.*) Ja Nysse ... Nysse se on aina Nysse!

KAPINE

(*Sovinnollisesti neuvoen.*) No!... Menehän nyt, Nysse, kamariin... Me tässä puhutaan.

NYSSE

(*Poistuu kamariin.*) Ka!... Menenhän minä!

KATRIINA

(*Pahoillaan, huokaillen, neuloen.*) Ja ainoa poika näet vielä meille!... Kuoltua saa sisarensa kanssa talon puoleksi periä!... (*Syvästi huokaillen.*) Jaa-a!... Jaa-a!... Nysse-rukka!

KAPINE

(*Vakavana, kumarassa tupakoiden.*) No!... Se täytyy nyt asia ottaa semmoisenaan kun se on... Olisihan se voinut pahemminkin käydä... Tarkoitin niin, että Nysse ei olisi sävyisä... Nyt hän on sävyisämpi kuin moni viisas... (*Äkkiä toiseen asiaan mennän.*) Ja niin että Pekka Hakseliko se jo myös ... tätä Mimmi Paavaliinaa aikoo?

LOMSTIINA

(*Varmasti, yhä neuloen.*) Hak-se-li!... (*Nyökäys.*) Kuuli näet Mimmi Paavaliinalla vähin omiakin rahoja

olevan ja sitten ne ... (*nyökäys*) Nellun vanhemmat näet... Sen testamentin takia... (*Viisaana, tärkeänä.*) Haistoivat jo että Nysse voi ... niin Mimmi Paavaliinasta ruveta tykkäämään, ja jo kohta Nellun isä (*viisaasti, salaperäisesti*) mhy-yy! ... on luvannut Hakselille, että jos Hakseli tarpeen tullen nai Mimmi Paavaliinan... Nyssestä pois niinkuin nai ... niin hän, Nellun isä, kuittaa Hakselin velan, 5000 markkaa, heti kun Nellu on naimisissa ja perinnön saa... Niin... Sitä varten se Hakseli...

KAPINE

(*Tupakoi, vakavana.*) Ka... Tarpeen tuo Hakselille olisi... Velkainen talo kun on... Hyvä jos ei vasaran alle mene.

NYSSE

(*Palaa tupakoiden.*) Tulin kysymään... Onko se leski vai neitsyt?

KATRIINA

(*Viittoen, kuin lapselle.*) Nei-tyt ... neitsyt... Nysse on nyt vain kiltti...

LOMSTIINA

Jus-tiisa! Neitsyt... (*Voitokkaasti.*) Jaa-a, Nysse (*Neuloo.*)

NYSSE

No sitten minä en vastusta... Minä vain selvyuden vuoksi peräsin. (*Poistuu takaisin.*) Sillä neitsyt on aina soveltuvaisempi.

LOMSTIINA

(*Akkunasta.*) No... Sieltä se nyt Mimmi Paavaliina tuleeekin. (*Asettuu.*) Tu-lee! (*Muikisteluja.*)

KAPINE

(*Asiaa nopeasti loppuun sopien.*) No!... Jos sitten Lomstiina... Tottapahan sitten palkitaan... Niinkuin sanoin, niin ... tuhat markkaa saat perinnöstä!

KATRIINA

(*Kiirehtii.*) Ja vieläkin minä siitä ... ettei huoli ilmoittaa, että niinkuin ... (*nyökäys*) heikkopäinen... Sanoa vaan, että sukulaiset sen perinnön takia niin parhaavat... (*Neuloo, kuin ei olisi mitään puhuttu.*) Niin, että parhaavat vain.

MIMMI PAAVALIINA

(*Saapuu mytty olalla.*) Jaa-a!... Jaa-a... Jaa-a! (*Panee kauppatavaramyttynsä penkille.*) Kauppaa sitä vaan pitää tässä välillä... Sitä et leivättä ihminen tässä maailmassa elä ja helise... (*Äkkiä.*) Mitäs taloon kuuluu?

KAPINE

Herran rauha... Mimmi Paavaliina on hyvä ja istuu...

KATRIINA

(*Nyökäten.*) Ja on niinkuin kotonaan, Mimmi.

MIMMI PAAVALIINA

(*Puuhaa myttynsä kanssa, sitä penkoen, kuin huokaillen, mutta leveästi, reilusti.*) Jaa, niin se on... Se on tämä maailma semmoinen, että kullitpa sitä pitkin tai poikin, niin nenä se on aina vain edelläpäin... (*Äkkiä.*) Ja Lomstiinalle mitäs sitä kuuluu?

LOMSTIINA

Rauha... (*Lyhyesti.*) Herran rauha!

MIMMI PAAVALIINA

(*Varmasti, heläyttäen.*) Jaa-a!... Se rauha se kun onkin sydämessä, niin sitä olet ihminen rauhallinen niinkuin syöty makkara mahassa. (*Nostaa mytyn toiseen paikkaan. Kuin huokaillen, mutta leveästi.*) Jaa-a!... Jaa-a!... Jaa-a!

KAPINE

(*Poistuu. Lomstiinalle.*) No!... Niin että jos sitten Lomstiina... Tottapahan sitten ... sovitaan! (*Poistuu kamariin.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Silmäilee.*) Vai tämä se nyt sitten on se Jussi Kapineen talo!

KATRIINA

(*Neuloen.*) Niin... Tässähän tätä on eletty ja retuutettu... (*Huokaus.*) Mutta se on se elämä meikäläisille semmoista ... yhtä tuijaamista... (*Nyökyttelee.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Leveästi, tankaten omiaan.*) No on se!... Herrasiunatkoon kuitenkin!... Sama se on miten sitä tässä maailmassa kulet ja vaellat... Helma se kuitenkin aina näin heiluu. (*Kaivaa mytystään uuden esiliinan ylleen, pannen maahan myttyyn.*)

LOMSTIINA

(*Neuloen, tenäten.*) I-han!... Niin ihan!

KATRIINA

(*Neuloen.*) Mitenkä vanha tää Mimmi Paavaliina jo on?

MIMMI PAAVALIINA

(*Höläyttäen.*) Kynttilänpäivästä kolmaskymmeneskahdeksas vuosi... (*Kuin kehaisten.*) Niin sanon aina ikäni että helähtää. (*Touhuuaa.*)

KATRIINA

(*Raaputtaa sukkapuikolla niskaansa tai korvanjuurtaan.*) Meilläkin tässä on poika... Lie tuo, tää Lomstiina jo puhunut...

LOMSTIINA

(*Viisaasti, yhä neuloen.*) O-oon!... On se Lomstiina... (*Vihjaillen.*) Ja Mimmi Paavaliina myös!... (*Viisaasti, merkitsevillä muikisteluilla.*) Johan ei!

MIMMI PAAVALIINA

Häh?... Niin mitä? (*Touhuuaa.*)

LOMSTIINA

(*Merkitsevästi vihjaillen.*) Minä vaan että!... (*Vihjaava nyökkäys.*) Jos niinkuin niin... (*Taas nyökkäys, vihjaava.*) Asian perään että... (*Neuloo, muikistelee salaperäisesti.*)

KATRIINA

(*Poistuu, kierrellen.*) Mitä tuo tää Lomstiina vain aikonee... Tottapahan Mimmi Paavaliina itseltään perää. (*Poistuu kamariin.*)

LOMSTIINA

(*Mimmille.*) Niin, Mimmi... Viisikymmentätuhatta perii... (*Tankkaa.*) Pe-rii!... Mutta Hakselin Pekka tää!... (*Halveksien.*) Mitä hänestä!... Sillä jos kerran talo vasaran alle joutuu, niin ei se höösää... Ja eikä

tuo sekään vielä, mutta kun on leskimies ... ja luonnoltaan kepuli... Mutta Nysse, tää, on sävy.

MIMMI PAAVALIINA

(Leveästi.) Jaaa-a!... Ihan niin... Sävy. *(Touhuua.)*

LOMSTIINA

(Tankkaa, neuloen.) Sä-vy! *(Nyökäys. Kehaisten.)* Eikä kepuli, ja sävy... Ja testamentin ja isän perinnön kanssa satatuhatta perii... *(Tankkaa.)* Pe-rii! *(Neuloo.)* Mutta Hakselin Pekka! *(Halveksuen.)* Mitä Hakselista! Nää nykyajan miehet ne ovat jo kepulia... *(Tenäten.)* Arvaat sen!

MIMMI PAAVALIINA

(Touhakasti.) No arvaat ne!... *(Touhuua. Äkkiä leveästi, reilusti miesten pahuutta huokailleen.)* Ei... Ei vaan ole enää miehestä mieheksi, eikä miksikään, sillä aina Aatamista lähtien ei ole olleet enää miehessä kaikki kylkiluut paikoillaan... Paras on poissa *(Äkkiä. Rallattaa touhutessaan.)*

Ja ralla-la-lalalal-la-lala, lalla, ral-lal-lallaa. Ja et sinä mua, et sinä mua hyljätä saa!

(Työntää vanhan esiliinan myttyyn.) Justiisa!... Ihan jälleinsä, Lomstiina!

LOMSTIINA

(Neuloen, tankaten.) Jäl-liin-sä! *(Äkkiä.)* Ja minä jo puhuin... *(Tenää.)* Pu-huin... Johan en!... *(Puhuen.)* Mutta annetaan hänen, Nyssen, nyt itsensä tulla, niin tutustuu!... *(Hoihkaa.)* Nys-se!

NYSSE

(Kamarissa.) Hoi, hoi! *(Saapuu, poltellen pitkävartta.)* Lomstiinako se?

LOMSTIINA

(Neuloen, maireasti mielitellen.) Lo-oomstiina!

MIMMI PAAVALIINA

(Leveästi höläyttäen.) No, tää-äkö se nyt sitten on?... Se minulle ukoksi aikova?... *(Äkkiä.)* Mitenkä vanha sinä olet?

NYSSE

(Tupakoiden.) Neljäsvuosikymmen on jo lopussa... Mutta isä on vanhempi minua.

MIMMI PAAVALIINA

(Suinaa kuin siunailleen kädet puuskassa. Äkkiä, lyhyesti arvostelunsa sanoa heläyttäen.) No!... Poika kuin poika! *(Kääntyy.)* Minkä Herra kerran mieheksi teki, niin se siitä myös käy. *(Ryhtyy touhuamaan kahvin jauhamista.)*

LOMSTIINA

(Hanakasti.) Ihan niin... *(Nyökäys.)* Luojan työt ja käsialat ovat aina täydelliset.

NYSSE

(Tupakoiden.) Niin!... Käynhän minä miehestä. Ja sitä paitsi vielä ... en koskaan juo enkä kiroa ja joka pyhä käyn kirkossa.

MIMMI PAAVALIINA

(Leveästi, Nyssen mieliksi kehaisten.) ... Jaa-a!... Siin' onkin sitten poika! *(Touhuua, äkkiä.)* Jos tuossa talon kahvimyllyllä jauhaisi itselleen kahvit. *(Ryhtyy sitä puuhaamaan. Menee asiaan, kehuen.)* Se ei olekaan sitten Nysse niinkuin muut miehet, jotka jo nykyään piippu suussa ja kaikki muut miehen merkit mukanaan tähän maailmaankin tulevat...

NYSSE

Niin... Enhän minä niin ole...

LOMSTIINA

(Kokien sotkea hyvittelyllä, yhä neuloen.) Niin, niin, Nysse... Nysse on aina Nysse... Nysse ei koskaan turhia... *(Muikisteluja.)*

NYSSE

(Tupakoiden.) Niin... Enhän minä turhia... *(Savut.)* Ja naisväkeäkään minä en ole vielä koskaan halannut... En kädelläkään koukannut, mutta isä-ukko, kuuluu, jo on.

MIMMI PAAVALIINA

(Kuin ihmeissään.) I-ihanko sinä vielä olet niin!... Hoitanut vain miehen virkaasi toimettona, niinkuin makkara, joka arvelee, että tottapaahan syöjä minunkin puolesta murheen pitää! *(Touhuaa.)*

NYSSE

(Alttiisti.) Niin... Ihan minä! *(Savut.)*

MIMMI PAAVALIINA

(Ihmetellen.) No ei!... Ei olisi uskonut, että karhu ymmärtää kiertää loukkua ja mies koukkua. *(Touhuaa.)*

NYSSE

Mutta minä ymmärsin. *(Savut.)*

LOMSTIINA

(Varoittaen, ihan sormella.) Mutta nyt Nysse vaan *(merkitsevä nyökäys)* ei... Niin että ei pidä... *(nyökäys)* peräänny enää! *(Nyökäys. Viisaasti.)* Mhyy-y! *(Eleitä. Neuloo.)*

NYSSE

Enhän minä peräänny.

MIMMI PAAVALIINA

(Panee myllyn pois. Kuin itsekseen huokailleen.) Jaa-a!... Jaa-a!... Jaa-a! Sen tietää!... Joka Iitistä Jaalaan kulkee, hän myös tien tietää... *(Penkoo nyytistään huivia.)* Jaa-a!... Jaa-a!... Jaa-a!... Tämä maailma on yhdeltä puoleltaan kupera ja toiselta puoleltaan kiperä, mutta Herran tykö vaeltaessa ei riitä vielä se, että tuntee tien Iitistä Jaalaan, sillä autuudentie ei kule Jämpsän kautta Joroisiin. *(Veisaa nyyttiä penkoessaan.)*

Pois maailman tavara, et saa mult' kiitosta.

(Äkkiä iloiseksi ralliksi muuttaen.)

Ja elä sinä kultani kekkuloi, vaan ole sinä aina hyvä. Sillä lemmen täytyy aina olla hellä ja suora ja hyvä.

(On rallattaessa mennä leiskutellut, kuin rallin tahdissa tanssahdellen, lieden luo ja puistattaa siellä huivia lieteen.) Minä olen ollut syntymästäni asti iloluontoinen... *(Vakavammin.)* Sillä ei se olisi oikeastaan oikein ... rangaista syytöntä henkeä murheella lihan pahoista teoista. *(Touhuaa.)*

KATRIINA

(Palaa.) No?... Joko se nyt Nysse? *(Istahtaa neulomaan.)*

LOMSTIINA

(Neuloen. Viisaasti Nysseä hyvittelien.) Jooo-o!... Kyllä se Ny-yssse... Ei ... ei se Nysse ... vierasta... Johan! *(Viisasta muikistelua ja nyökkymistä Nyssen hyvittelyksi.)*

MIMMI PAAVALIINA

(*Leveästi.*) Jo lensivät minulta silmät suuriksi, kun Nysse tässä kertoi miten vähän hän vielä tämän maailman riemuja tuntee.

KAPINE

(*Palaa.*) Ja-ha!... (*Savut.*) Ja mitä muuta tointa se tää Mimmi Paavaliina on harjoittanut?... Paitsi tätä kulkukauppaa? (*Istahtaa, tupakoi.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhua, kahvinjauhamista y. m.*) Jaa, sitä on saanut... Seitsenvuotiaasta orvosta asti olen henkeni itse elättänyt... Olin ensin lapsenlikkana... Sitten kävin paimenessa... Kaksitoistavuotiaasta palvelin herrasväen sisäkkönä ja jos minä... Ja sitten olen ollut ammana... (*Leveästi huokailen.*) Jaa-a!... Sitä saa!... Sitä saa koittaa! ... ja olla ammana, jos mammanakin!... (*Äkkiä. Reilusti, touhussaan.*) Mutta mitäpä niistä!... Kun sitä on Herra kerran luonut ihmiselle sääret, niin sen kun vaella niillä vain kaikki tämän maailman ääret! (*Touhuaa.*)

KAPINE

Soo-o! Vai ammana! (*Tupakoi.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhuten, reilusti.*) Ammana, niin ammana!... (*Lurettelee.*) Vallesmanni Rimperille imetin pojan... Kauppias Suovalle niinikään pojan... Ruununvouti Hervalle kaksoiset... Tuomari Rumperille tytön ja toisen tytön asessori Tiijarille... Ja niin sitä on vain eletty ja... (*touhuaa.*)

NYSSE

(*Tupakoiden.*) Niinhän se tää Lomstiina sanoi, että sinä olet neitsyt ... et leski.

MIMMI PAAVALIINA

(*Reilusti, kehaisten.*) Jaa-a!... Neit-syt... Sillä papinkirja on puhdas. (*Touhuaa.*) Ja sitäpaitsi, niin ... on sukanvarressa säästössä kolmatta tuhatta rahojakin... Kaikki rehellisellä ja kunniallisella imettämisellä ansaittua. (*Tankkaa, rallattaen.*)

"Ja rallaala, rallaata, rallallal laa" j. n. e.

KAPINE

(*Tupakoiden, kuten mieteksiä tapaillen.*) Ka!... Se on ... Herra luonut ... maan pyöriväksi ja ... (*savut*) ihmisen hyöriväksi.

LOMSTIINA

(*Hanakasti Mimmiä puolustaen.*) Jus-tiisa. (*Nyökäys. Tankaten.*) I-han... Sattuu sitä täällä ajassa... (*Nyökäys. Tankaten, varmasti.*) Ja meille kullekin. (*Eleitä, neuloo.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Kuin itseksseen.*) Jaa-a!... Jaa-a! (*Touhuaa.*) Se tämä maailma on kulkijoilleen kapine... Minkä edestä lyhenee, sen takaapäin jatkuu... Jaa-a! (*Touhuaa.*) Ja sitten sitä kun ... kun sitä syöt tässä maailmassa perunasi kuorineen, niin tiedät, että olet kaikki maistanut, eikä mitään hukkaan jäänyt. (*Touhuaa.*)

KAPINE

(*Alkaa.*) Meillä taas on tässä poika... (*Äkkiä.*) Mutta kai se jo Lomstiina on puhunut... Olisi niinkuin morsian saatava hänelle...

MIMMI PAAVALIINA

(*Nopeasti.*) No. Jo onkin aika.

KAPINE

(*Jatkaa omaansa.*) Miten tuo nyt tässä Mimmi Paavaliinalle sitten soveltunee... (*Savut.*) Vaikka sävyisä

poikahan tää on.

LOMSTIINA

Sovel-tuu... Johaan ei. (*Äkkiä.*) Ja Mimmi!... Elä turhia tingi!... Et sitä kuitenkaan, yksinäinen naisihminen... Mutta kun on mies ... vaikka pahainenkin, niin... Paremmiin se silloin ottaa ollakseen. (*Nyökäyttelyjä.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Ihan huoaten.*) Jaa-a!... Niin se on!... Ihan niin että ollakseen!... Ei sitä silloin enää kukaan osoita, että ilman vihkimistä... Jaa-a!

KAPINE

No... Sittenpä tää... Ei meilläkään tässä mitään vastaan ole. (*Ulkoa torven soittoa.*)

MIMMI PAAVALIINA

Herra siunaa!... Se minun pentupataljoona sieltä jo tulla humuaa!... Minä menen vastaan ... (*rientää ulos*) ja vähän niitä... Se onkin jo koko pataljoona... (*Poistuu.*)

LOMSTIINA

(*Tärkeänä, yhä neuloen.*) Menee se... I-han... Hakselin Pekka kyllä, mutta turhaan... (*Tankaten.*) Ihan turhaan... (*Mielitellen, Nyssele.*) Nys-se!... Nyt se Nysse-poika saa... Kun Lomstiina Nysseään.

MIMMI PAAVALIINA

(*Palaa, sylissä pienin, toiset kokonsa mukaan rivissä perästä suoltuen, Ipulla aimo nysä suussa, Efreitillä torvi, Emstiinalla iso nukke.*) Jaa-a!... Siinä se nyt on Mimmi Paavaliinan pataljoona. (*Nyssele näyttäen sylilasta.*) Tämän nimi on Kriitliisa... Puoli vuotta vasta ikää... Ei ole vielä kastettukaan. (*Panee lapsen penkille.*) Ja tämä sitten, Ipu... (*Ipulle.*) Tule tänne, Ipu. (*Niistää esiliinalla nenän. Poika niskoittelee.*) No, Ipu!... Tule nyt ja pokkaa Nyssele... Saat siitä ehkä vielä isän... (*Kokee vetää.*) No, Ipu! (*Jaferi seisoksii ovipielessä ja vilkuu Nysseen ilvehtivillä, oudoilla eleillä.*)

IPU

(*Haraa vastaan, nysä suussa, eleet aina vihaiset, kuin epäluuloiset.*) Elä pelhana! (*Riistäytyy irti, ja asettuu kädet housurepaleitten taskussa, nysä suussa topakkana seisomaan, katsahdella muljautellen Nysseen vihaisena. Toisetkin lapset vilkuilevat Nysseen altakulmain.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Kuin toruen.*) I-pu!... Sillä tavallako sinä!... Isättömänä tulit maailmaan, ja nyt kun on isä tarjolla, niin tuolla tavallako sinä... I-pu! (*Menee Ipu taas raahaamaan, supattaa sen korvaan. Nysse tupakoi rauhallisena.*)

KAPINE

(*Katriinalle vakavana, tupakoiden.*) Ka!... Mutta minkäpä sille voi... Kun se on Nyssekin laita kerran semmoinen. (*Nousee, lähtee, vakavana, kuin itsekseen.*) Jaa-a... Jaa-a!... Se on tämä maailma... (*Poistuu kamariin.*) Se on pantu kaikki tässä maailmassa navan päässä pyörimään... (*Poistuu.*)

NYSSE

(*Tupakoiden.*) Kaikkiko nämä ovat sinun omiasi?

MIMMI PAAVALIINA

(*Leveästi, ihanpa kehaisten.*) Ka-kaikki!... Kaikki samaa äitiä... Koko rykmentti! (*Touhuten.*) Sillä se on naisen elämä maailmassa Herran armosta yleensä semmoinen, että sitä mukaa kuin ikä laajenee, niin joukko ympärillä taajenee.

KATRIINA

(*Neuloen. Kuin ohjailleen.*) No!... mitäpä sinä, Nysse, näistä ... maallisista!... Ole vain kiltti poika!...

Kun kerran isäsi suostuu, niin... Pitää aina vain tahtoa oikein...

KAPINE

(*Kamarin ovelta.*) Katriina... Tulepas vähän! (*Poistuu. Katriina lähtee.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhussaan. Kuin yksin huokailleen.*) Niin, niin... Niin se on... Kun sitä yksinäinen naiseläjä tämmöistä komppaniiaa kasvatat, niin ... et siinä silloin jouda tutkimaan, itäkö se vai länsi kulkiessa hameen helmaa heilauttelee... (*Touhuraa.*) Jaa-a!... Jaa-a! (*Liinu tirskahtaa ovipielessä nauramaan Nysselle. Äkeästi.*) Tyttö, pahuus siinä! (*Lyö huivilla.*) Vai tirskut siinä... Letukka! (*Touhuraa. Jatkaa edellistä.*) Mutta se on... Se on todellakin tämä maailma ... tämä maailma on todellakin niinkuin Pukkisen pässi... Keväällä sen keritset, niin kohta alkaa vaan uutta villaa entisen sijalle kasvaa... (*Touhuraa.*)

NYSSE

Se on oikea pappamies ... tuo (*yrittää tutkia Ipun piippua*). Näytätköös tätä!

IPU

(*Äkeästi.*) Elä taatana ota! (*Loittonee vihaisesti muljautellen.*)

NYSSE

(*Selittää.*) Minä olisin vain tarkastanut. (*Tupakoi.*) Se osaa jo hyvästi tupakoida.

MIMMI PAAVALIINA

(*Leveästi.*) Niin, ajattelepas!... Vasta parivuotias etana. (*Touhuraa, kuin huokailleen.*) Mutta se on se miesväki... Se ei mies tässä maailmassa voi imemättä elää vaan ... imien se mies äitinsä kohdusta retkensä alkaa, ja niin se myös vaelluksensa piippuaan imien päättää... (*Touhuraa.*) Niin, niin... Niin se on! Mies ei voi koskaan kujeistaan paremmaksi päästä... (*Efreitti puhalttaa torvea. Suuttuu.*) Efreitti!... Juutas!... Pellolle siitä koko joukko!... Mars! (*Sysii pienempiä ihan niskasta pitäen ulos.*) Tässä te!... Juuttaan hyvät!... Mars pellolle... Vai siinä!

NYSSE

On sinulla monta lasta! (*Nousee poistuaakseen.*) Mutta tuosta Ipusta minä tykkään... Se on jo niinkuin valmis isä. (*Poistuu kamariin, tupakoiden.*)

LOMSTIINA

(*Selittää, asiaa kaunistellakseen.*) Ei se ole erikoisesti mikään... Mutta se vaan niin tykkää... (*Nyökäys.*) Niin... Se tykkää vaan ja loosaa ... niin olla... Mutta ei se ole silti ... niinkuin älytön... Ne vaan sukulaiset testamentin takia soimaavat, mutta ei siinä mitään näkyvää vikaa ole. (*Neuloo, nyökyttää, muikistelee.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhuraa, kuin itseksseen.*) Jaa-a... Jaa-a!

LOMSTIINA

(*Jatkaa.*) Hakseli olisi enemmän niinkuin rahan päältä ja ... niinkuin ... että ottaisi vaan... Mutta Nysse on alvaari. (*Nyökäys, eleitä.*) Niin... Alvaari... (*Muikisteluja, nyökytyksiä kuin itseksseen.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Äkkiä.*) Mutta kun minulla, kuulehan, on vielä este... (*Siunaillen.*) Kun se on minulla vielä käymättä, paholainen... Ajattele sitä!... Rippikoulu! (*Lyö reiteensä.*) Herra sussiunaa!... (*Alkaa touhuta.*) Herra sussiunaa!

LOMSTIINA

(*Oudostuen.*) Jaa ... että rippikouluko on käymättä?

MIMMI PAAVALIINA

(Topakasti.) Jaa-a!

LOMSTIINA

(Hämillään, tapailleen.) Eipään näet... Kun ei tullut näet ajatelluksi!... Kysyä kun en hoksannut.

MIMMI PAAVALIINA

(Rutosti.) Mutta minäpä käydä hyöräytän hyllyn nyt lopultakin! *(Touhuua.)* Oikeastaan tulinkin näille main, kun kuulin että tään pitäjän pappi ja varsinkaan lukkari ei ole rippikoulussa niin tiukka, että kaikki taivaan tiedot puristaisi. *(Touhuua. Toisin.)* Ja vanhemmat lapset kun olivat jo siinä iässä, niin arvelin, että antaa heidän aikanaan käydä heläyttää tuo rysy läpi... *(Touhuua nytyttiä kuntoon.)* Ja kun tää nyt asia noin päin kääntyy, niin... *(Kuivasti, lyhyesti.)* Käyn itsekin koulun ja otan ripin ja sillähän se on kuitti... Justiisa alkaakin maanantaina rippikoulu kirkonkylässä. *(Äkkiä.)* Kuule... Elä sano kellekään mitään... Ei kirkolta tänne sana lennä ja... *(Touhuua. Äkkiä.)* Sano että on pentujaan ripityttämässä, ja sittepähän... *(Reilusti.)* Kun on koulu reilassa, niin ottaa häntä sitten kerrankin miehen ihan säännöllisesti... Niin että ei yhä retupeliin... *(Nostaa mytyn toisaanne.)* Ja niin sitä on sitten tullut jo eletyksi, on ilmestynyt tuota perettäkin, mutta *(puistelee hamettaan)* se on se tää naisen mieli... Sitä et malta, vaan hörppäät kahvikultasi jo ennenkuin on vielä ruokasikaan siunattu... *(Vakavana.)* Mutta se on Luoja niin säätänyt... Että joka hameessa kulkee, hänen on aina hymyiltävä.

LOMSTIINA

(Nyökäys, tankaten.) I-han!... Ihan justiisa... *(Nyökäys.)* Ja niin että ei retupeliin... Ja että ei puhuta kenellekään... *(Viittaus.)* Nysse jos kysyy, niin sanon että ... tottapanhan tulee. Mutta että ei rippikoulussa.

MIMMI PAAVALIINA

(Touhussaan, kuin huokailleen.) O-on sitä jo tullut kerran toisen alkaneeksikin ... sitäkin rippikoulua, mutta... Sitten on sattunut aina... On ollut maallista estettä ja ... *(äkkiä)* kukapa ne kaikki tietää... *(Tenäten, reilusti.)* Jaa-a!... Jaa-a, sanoi Jaalan pappi, kun kirkko paloi...

EMSTIINA

(Tulee kiireesti, itkee.) Niinkun Ipu löi ... ja purasi vielä...

IPU

(Tulee jälestä nysä suussa, äkeänä.) Elä valehtelee, pelhana.

EMSTIINA

Vai valehtelen!... Enpäs!

EFREITTI

(On tullut, samoin Liinu ja Jaferi.) Valehtelee Emstiina.

LIINU

(Äkeästi.) Eipäs valehtelee!

EFREITTI

(Tiukasti.) Mutta valehtelee.

MIMMI PAAVALIINA

(Päivitellen.) Tämmöistä se on, Lomstiina, tää yksinäisen naiseläjän elämä!... Kyntesi siinä saat verille tapella, kun ei ole isää, joka kakarat kurissa pitäisi. *(Joukolle, tuikeasti.)* Mutta nyt se loppui!... Nyt komppaniia rippikouluun mars!... *(Uhitellen.)* Kunhan pappi ja lukkari siellä pehmittää, niin kyllä pahat juonet oikenevat... *(Äkkiä.)* Liinu!... Sinä ota Kriitliisa siitä! *(Liinu ottaa penkiltä lapsen. Touhuua kuin itseksseen huokailleen.)* Jaa-a... Jaa-a!... Jaa-a!... *(Enemmän asiaan.)* Ja nyt siitä, senkin komppaniia, kirjat ja aapiset käteen ja ala opetella ulkoa sekä lakia että evankeliumia, niin että luokonaan luku lähtee,

kysyipä tuota pappi tai lukkari...

LOMSTIINA

Hakseli tulee!... (*Salaperäisesti.*) Se kai tahtoo samaa ... mitä Nyssekin... (*Merkitsevä nyökäys. Neuloo.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhussaan.*) Jaa... Sen tietää... Että mies mihin kahtoo, niin sitä se myös tahtoo.

HAKSELI

(*Saapuu.*) Ka!... Täällähän se Mimmi Paavaliinakin on... (*Juo.*)

LOMSTIINA

(*Muikistellen.*) Tää-ällä! (*Neuloo.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhussaan, syrjästä puhujana.*) Tääl-lä!... Tääl-lä! Me elämme täällä alati vain kinttujemme päällä. (*Äkkiä asiallisemmin, tarkoituksella, yhä touhussaan.*) Mutta ennen aikaan sitä kun elettiin... Kun sitä siihen aikaan kun minäkin rippikoulusta ripille pääsin, elettiin niin... (*Äkkiä, alistuen.*) Mutta minkäpä sille voi... Kun on poika ja tyttö jo aikaihmissen ijässä, niin ... ripillehän ne on toimitettava... Ripille, niinkuin on itsekin aikoinaan ripille päässyt...

LOMSTIINA

(*Auttaen petoksessa.*) Jus-tiisa!... (*Nyökäys.*) Silloin kun sinä itse ripille pääsit.

HAKSELI

(*Tapalee.*) Ka... Se on... Minkäs sille voi... (*Pyyhkii hihalla suunsa.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhussa, kuin huokailleen.*) Ei... Ei voi... Mille ei voi, niin sille ei voi.

HAKSELI

(*Puheen sävy aina kuin surullinen.*) Vai lapsiaan se ripille... Mimmi Paavaliina! (*Istahtaa.*) Täällähän tää ainakaan ei lukkari järin kova ole... (*Kapine palaa.*) Sanovat kyllä ihmiset, ja lie tuossa peräinkin, että hänkään ... tää lukkari... (*Toisin.*) Mutta mitäpä siitä!

KAPINE

(*Tarttuu.*) Jaa, mitä?

HAKSELI

Eipä tässä mitä... Tää vain Mimmi tässä lapsiaan rippikouluun aikoo.

KAPINE

Ka... Eihän tää lukkari Pilatus... Kova laulumieshän hän on ja raamatun taidossaan syvällinen ... on kuuluu... Vaikka ei tuo hänkään siltä kuulu ihan perisyntien olevan... Naisiin ja viinaan menevä on... (*Kuin sovittaen.*) Mutta se tuo taitaa olla kaikkienkin nykyajan miesten yleinen vika... Se viinaan ja hameväkeen meno.

MIMMI PAAVALIINA

(*Reilusti, leveästi, touhussaan.*) No ihan niin!... Niin on Herra säätänyt, että miehellä pitää olla vikansa ja pirulla sarvensa, sillä eivät ne ilman niitä mitään olisi... (*Joukolleen.*) Ja nyt, rykmentti, senkun mars! (*Alkaa niitä työnnellä ulos.*)... So siitä! (*Joukko suoltuu ulos. Valmiina lähtöön. Jatkaa entistä.*) Jaa, jaa!... Niin se on!... Mutta kun on toki miehessäkin perisyntensä ja vikansa, niin pysyy tämä maailma rikkaana sekä riemusta että rakkaudesta. (*Viskaa mytyn olalleen.*) No niin. Senkun

hyvästi ja lykkyä tykö. (*Poistuu, mennessään rallattaen.*)

KAPINE

(*Hakselille.*) Kuuluuko sitä mitä?

HAKSELI

(*Tupakoi.*) Ka, eipä tässä... Kävin vain... (*Savut.*) On ollut tässä tään äskeisen eukon kanssa aikomusta naimisiin menosta, niin puhuin siitä Pojon Juholle, että jos hän niinkuin puhemieheksi suostuisi sitte... (*Savut.*) Lapsiahan tällä muijalla kyllä näkyy tuossa yksi kakarakunta olevan, mutta ... kun tässä on emännästä puute minullakin, niin (*syläistä ruikkaa*) kenempäkäs naisen papinkirja se oikeastaan ihan uskottavia ja oikein enää todistaneekaan... Kun se on kerran siinäkin asiassa mies maailmassa ... kylvässä ohdakkeita nisujen sekaan.

Toinen näytös.

(Tanhua tienvarrella. Leiripaikka. Perällä aita veräjäineen. Metsä. Jaferi. Liinu. Efreitti ja Emstiina aidalla istumassa. Emstiina lukee aapista. Jaferi ja Liinu pitkää, kapeaa katekismusta. Efreitti korjailee torveaan. Ipu seisoo keskellä tanhuaa kädet housuntaskuissa, piippu suussa. Syrjässä kätkyt ja käsikärryt, täynnä tavaraa. Irtonainen, pieni penkki. Tulisija nokisine kattiloineen. Kahvipannu vivussa. Pieni vesisaavi.)

EMSTIINA

(*Tavaa*) Aa, sano aa — pee, ee, pee — aa, pe — ällä, uu, es, lus — aa, pe, lus.

LIINU

Nyt minä jo osaan! (*Lukee hyvin nopeasti ulkoa, kirja vain varana.*) ... ja että minä, ynnä kaikki muut ihmiset haamasta alusta ja ... tähän päivään asti... Ja niinkuin yksikään ei taida itsestänsä ja hyvä olla ... (*syvä henkäys*) ja niin kuin kaikki mikä meille kaikille nuhteeksi ja merkiksi ja ojennukseksi annettu on ja... (*Syvä, nopea hengähdys. Uusi pikainen ote.*) Ja... Taidatkos sen vielä selkeämmin sanoa?... Vastaus... Taidan tällä tavalla: Että niinkuin me... (*Jaferi yhtyy*)

LIINU JAFERI

Niinkuin me jokapäiväisen (*Yhtä nopeaan ja samaan katumuksen ja jokapäiväisen tapaan kuin Liinu.*) Ja mitä parannuksen kautta tämä kaikki toinkalttoinen yhä uudeksi tulemme ... ja merkitsee ja sisällänsä pitää?... niinkuin se vanha aatami, Vastaus: Se merkitsee joka alusta asti ja että niinkuin kaikkalainen ijankaikkisuudessa meissä asunut se, josta tässä pääkappaleessa on ... pitää upotettavaan kirjoitetaan ja josta ja kuolettamaan eikä kuitenkaan pyhät profeetat kirjoittaneet se sillensä kuole ovat ja ... kirjoittaneet ovat vaan. (*Äkkiä Jaferia äkeästi ja joka meidän autuudeksemme lyöden*) No... Elä sotke! hamaan tähän päivään (*Jatkaa ennallaan.*)... Ei asti tallelle pantu on sillensä kuitenkin koskaan ja niinkuin ei sitä kukaan kuole vaan vasta uudeksi meiltä pois ottaa taida, niin tulemisen ja puhdistuksen ja on myös tämän maailman kaikkinaisen vanhurskauden loppu niinä päivinä oleva kautta... (_äkkiä, äkeästi, (*nopea henkäys*) ... oleva ihan huutaen_) Elä sotke! ja... (*Uusi ote.*) Kuinka (*Ennallaan.*) ... vanhurskauden tämä toinkalttoinen tieto kautta ja... (*Äkäisesti. meille annettu on?...*) Vastaus: *Lyö kirjalla Jaferia päähän*) Tämä toinkalttoinen Pahuus!... Kun siinä sotkee!... tieto on meille annettu sitä (*Ennallaan.*) ... varten että me itse kukin vanhurskauden kautta ja... aina valmiit olisimme ja aina (*Henkäys*) Ja niinkuin meille valvoisimme ja aina valmiit jo alussa profeettain suun olisimme sillä emme me kautta kirjoitettu on että niinkuin. tiedä aikaa emmekä hetkeä, (*Efreitti alkaa puhalttaa koska tämän maailman päämies torvea. Huutaa Efreitille.*) tulee ja koska hän Efreitti hoi... Tahi kun meiltä jokaisesta leiviskästä minä äidille kerron, niin!... tilin vaativa on. Ja niin on (*Lyö kirjalla Efreittiä poskeen!*) tämä elämäkirjassa kirjoitettu ... Pahuus... (_Hyppää ja niin on se aina oleva... alas aidalta ja poistuu Aamen. (*Huudahtaen.*) yhä vain lukuaan jatkaen._) A-aamen... Hip! Ja niin kuin me... (_J. n. e. (*Viskaa kirjansa tanhualle.*) Efreitti lakkaa puhaltamasta._)

HINKKA

(*Metsässä vasemmalla.*) Jaferi hoi!

JAFERI

(*Äkkiä, huudahtaa.*) Simunan Hinkka! (*Hyppää alas aidalta ja juoksee pois sitä menoaan vasemmalle.*)

EFREITTI

Tule, Emstiinakin. (*On hypännyt aidalta ja juoksee Jaferin jälkeen, samoin Emstiina. Ipu lähteä jurottaa viimeisenä piippu hampaissa.*)

(*Käki kukahtaa parisen kertaa. Siihen yhtyy oitis viulun soittoa ja laulua metsässä.*)

Miten rauhaisaa!
Tyttö paimentaa.
Käki koivunlatvassa kukkuu.
Karja hiljaa syö.
Vaikka viel' ei yö,
tyttö mättäällänsä jo nukkuu.
Ah metsien lasten rauhaa.

(*Välillä kukahtaa käki.*)

Metsä tykähtää. Sydän sykähtää. Ah mieltä sen ihmisen jolla metsä vapaa on vain!
Siellä hyvä on ain niinkuin äidin helmassa olla. Siksi metsien lapsena kuljen.

LIINU

(*Kulkee tanhuan yli, lukien entiseen tapaansa, niin että kirja peittää suun.*) ... niin kuin sanottu on... (*Toisin, mutta sitä menoaan.*) Kuinkasta sen tiedät?... Vastaus: ... Koska minä olen jo haamaasta lapsuudesta seurakunnan yhteyteen otettu. (*J. n. e. Poistuu.*)

ROVASTI

(*Saapuu lukkarin kanssa vasemmalta, isohko sateenvarjo kädessä kuin keppinä.*) Niin, kanttori... Kuten sanottu, niin rippikoulu alkaa maanantaina ja... (*Ipu saapua mullittelee oikealta, piippu suussa, kädet housuntaskuissa, pysähtyy seisomaan, polttelee ja katsahdella muljauttelee epäluuloisena, kuten vihastunut. Rovasti huomaa, oudostuu, osottaa sateenvarjollaan Ipu. Ihmeissään Pilatukselle.*) Kanttori... (*Katsoo Pilatuksen silmiin ihmeissään, kysyvästi*) Onko tämä poika oikea ihmislapsi? (*Ipulle, äkeästi.*) Poika hoi!... Joko sinä sillä iällä tupakoit!

IPU

(*Ynseästi.*) Taatanaakot te tinua liikuttaa! (*Muljauttaa vihaisesti ja lähtee kädet housuntaskuissa kävellä pultittamaan näyttämön yli pois vasemmalle. Paussi.*)

ROVASTI

(*Ihmeissään, lukkaria silmiin katsoen.*) Häh, kanttori?

PILATUS

Jaa, herra rovasti... Ihmeellinen poika... Ei enää turhia hohise... (*Nuuskaa näppejään.*) Mutta housuissa ylenee aina mies.

ROVASTI

(*Puhuvasti.*) Kuuluu seurakuntaan ilmestyneen vieraasta pitäjältä joku kiertelevä vaimo joukkoineen... Kun ei mahtane olla sitä väkeä. (*Asiaan mennä.*) Niin, kanttori!... Kuten sanoin, on minut määrätty kolmeksi viikoksi seuraamaan piispan mukana tarkastusmatkalla, joten siis ... jos kanttori nyt pitää yksin tämän rippikoulun... (*Tapaa, katse sen johdosta maassa, kuin sanottavaa hakien.*) Rippikoulun (*venyttäen, kuten jotain mieltien*) ja-aaa... (*Äkkiä, lyhyesti.*) No niin!... Rippikoulun.

PILATUS

(*Nuuskaa näppejään.*) Jaa, herra kirkkoherra.

ROVASTI

(*Jatkaa taas kuin osotellen venyttäen.*) O-oon... On pidettävä silmällä eritoten kristillistä vaellusta...

(*Luetellen.*) Sisälukua... Ulkolukua... On selitettävä kristinuskon päätötyudet ja-aaa... (*Taas äkkiä*) No!... No niin!... Minä itse tulen sitten jo päättämään.

LIINU

(*Palaa hitaasti. Kirja silmillä, peittäen silmät kokonaan. Lukea paapattaa ennallaan, jatkaen*) ...ja niin on tämä asia meille meidän autuudeksemme annettu ja... Mitä muuta tämä pääkappale vielä sisällänsä pitää? Vastaus... Sen että me aina ja joka paikassa sitä ajattelisimme ja ... (*äkkiä kurillaan pölpöttää*) pöl, pöl, pöl, pöl, pöl, pöl, pöl, pöl, pöl, pöl, pöl, pöl, pöl, pöl, pöl, pöl, (*aivan kuin huudahtaen*) pö-öööööö!

ROVASTI

(*Ankarasti, sateenvarjoa maahan lyöden.*) Tyt-tö! (*Liinu hämmästy. Ankarana.*) Niinkö sinä, tyttö, Herran sanaa pitelet! (*Jaferi, Emstiina, Efreitti ja Ipu palaavat, jäävät katsomaan. Ipu tupakoi, paidan helma nyt takana housuista ulkona töröllään.*) Vastaa, tyttö! (*Turhaan odotettuaan, Pilatukselta.*) Kenenkähän ne ovat?

PILATUS

En tiedä... Mahdollista että ... sen kulkurivaimon...

ROVASTI

(*Joukolle.*) Kun tapaatte äitinne, niin sanokaa, että hänen tässä seurakunnassa vaeltaessaan on kartettava kaikkinaista pahentavaa menoa!... (*Jankaten.*) Niin... Pahentavaa menoa... (*Ihan sormella tankaten*) Että on kartettava kaikkinaista pahentavaa elämää. (*Pilatukselle.*) No niin!... Jos sitten ... jos sitten lähdemme... (*Poistuu Pilatuksen kanssa veräjän kautta oikealle.*) On valmistuksia kaikkinaisia valmistuksia... (*Poistuvat.*)

LIINU

(*Ilkamoj jälkeen, juuri kun rovasti ja Pilatus katoavat näkyvistä.*) Pölö, pölö, pölö, pöiö, pöö!

ROVASTI

(*Huutaa näkymättömänä äkeästi.*) Tyt-tö!... Minä toimitan rangaistuksen. (*Joukko rähähtää pilkkanauruun.*)

JAFERI

Saarnataan sille. (*Saarnaa sinne menijöiden jälkeen.*) Ja Israelissa oli yksi pappi. Mutta mitämaks jos minä Hollolan hylkäisin ja Mäntsälässä minulleni perustuksen panisin ja sanoisin että: voi sinuasi, sinä Hausjärven hyljätty ja raadollinen kansa!

LIINU

(*Kiireesti.*) Uhkaa... Nyrkillä uhkaa. (*Nauraa rähisevät, ilkkuakseen. Efreitti puhaltaa torvea.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Rientää meluun.*) Senkö elämää tämä, kun... Torvella ja pasuunalla siinä, jotta! Pois se torvi! (*Kiskaisee Efreitiltä torven.*) Häh!... Ihan kuin pakanat ja puplikaanit siinä...

LIINU

(*Puolustautuen.*) Niin, kun ... kaksi tuntematonta miestä kun kulki ja — uhkasivat paha tehdä.

MIMMI PAAVALIINA

(*Ynseänä.*) Kaksi miestä!... Senkö tuuttisen miestä! (*Kohentelee kätkyessä nukkuvaa lasta.*) Kaikille maailman miehille pasuunalla ja torvella puhallatte.

JAFERI

Emmehän me puhuneet sanaakaan... Itse haukkuivat meitä... Mitä lie kaksi kauppamiestä ollut...

LIINU

(*Ehättää.*) Ja toinen vielä ivasi ja pyysi pilkatessaan saarnaamaan hänelle viidestä pennistä ja sanoi sinua haukkuakseen että: teidän äitinne on oikea emä-lehmä... Niin siitä sitten Efreitti suuttui ja soitti torvella.

MIMMI PAAVALIINA

(*Kuin yksikseen.*) Jaa-a!... Jaa-a!... Kaikki ne turvattoman lapsia polkevat ja pilkkaavat ja... (*Työntää takaapäin Ipun housuista ulos kohonneen paidanhelman housuihin takaisin Ipun yhä tupakoidessa.*) Ja sinäkin, toljottaja!... Paidanhelmaasi et vielä kykene pöksyissä pitämään, mutta piippu pitää olla... Hyvä, kun et jo ala tahtoa akkaa! Joka toki paidan nästykkisi takaapäin housuihin työntäisi...

IPU

(*Ynseänä uhitellen.*) Mität titte, jot akkaa!

MIMMI PAAVALIINA

(*Tyrkkää niskasta.*) Mene siitä!... Sinullekin jo akka! (*Touhuaa kuin yksin.*) Jaa!... Jaa!... Jaa!... (*Kuin Ipun asiaan takaisin mennän, lapsijoukkonsa suuruutta voitotellen, yhä touhulla.*) Mutta sitä nainen tässä maailmassa hyörit, niin sitä myös kohta lapsijoukkoinesi heliset ja pyörit... (*Toisin, yhä touhuten.*) Mutta ylihuomenna tuo sitten toki alkaa rippikoulu!... Syötte siinä vaan votkotatte ja sen kun emäkana vaan kaakata ja löyhytä ja ravitse... (*Äkkiä*) Ja nyt sukkelaan siitä pyykinpesua auttamaan... Toki sen verran, että vaatteet nuoralle ripustatte. (*Sieppaa vaatemytyn ja poistuu. Muut paitsi Liinu lähtevät mukaan.*)

IPU

(*Viimeisenä, synkkänä, piippu suussa, kädet taskussa, poistuu mullitellen, itsekseen uhitellen.*) Mutta en pilu vie ota akkaa!... (*Poistuu.*)

LIINU

(*Yksin. Katsoo pikku peiliin, vetäen otsansa kureeseen. Jää sitten selin aitaan nojautuneena seisomaan ja laulaa.*)

Jos kullan saada voisin, niin hälle hellä oisin, ah silloin onneain! Ain päivin, aamuin, illoin ma aatteleisin silloin ah häntä, häntä vain.

(*Kertaa kolme viime säettä. Hinkka on saapunut, asettunut aidan toiselle puolen, selin aitaan, niin että seisovat ihan selitysten.*)

Ah silloin, aivan varmaan, ma kanssa oman armaan ah saisin onnen myös. Vaan, ellös, sydän syki, ja suoni, ellös tyki, on turhaa kaikki työs!

(*Kertaa.*)

On turhaa, sydän, työsi, kun saapuu synkkä yösi ja hiljaa nousee kuu, niin...

(*Hinkka yhtyy.*)

Niin kulta silloin palaa ja sua armas, halaa. Muu kaikki unehtuu.

(*Jäävät edelleen selitysten eri puolella aita seisomaan.*)

LIINU

Äiti kun siinä!... Kaksi tuntematonta miestä kulki, niin niiden kanssa kun rupesi toraamaan.

HINKKA

Mitä niin?...

LIINU

(*Pureksii ja nyppii palmikkonsa nauhaa.*) Muutoin vain... Ja miehetkin ne... Lupasivat ensin Jaferille kymmenen markkaa, jos se opettaa niille Hollolan saarnan, ja sitten kun ei Jaferi suostunut, niin alkoivat vaan tenätä ja kysyivät että: onko sinun äidilläsi lemmiä myöä?

HINKKA

Ne ovat olleet sitten niitä lehmäkauppiaita.

LIINU

(Viskaa ynseästi palmikkonsa olan yli taakseen, niin että ne joutuvat aidan toiselle puolelle Hinkan käsiin. Ynseästi.) Olipa nuo nyt vaikka!... Kissanhäntää minä mokomista välitän. *(Hinkka ottaa palmikot ja sitaisee ne salaa kaulansa ympäri, niin että Liina jää kiinni.)* Ja sitte äiti vielä rupesi niille toraamaan ja sanoi että: olisit Jaferi niille saarnannut ilkeyksissäsi... Mokomillekin!... Antaisin minä, jos ne vielä tapaisin!

(Laulaa esiliinaansa nyppiin.)

Jos armas luona ois, niin huoli jäisi pois, ei oisi kyyneleitä. Me hiljaa kuiskailtais, ei näkis äiti meitä, niin rinta rauhan sais...

MIMMI PAAVALIINA

(Saapuu paita kädessä. Hämmästyty.) Tyttö pahuus! *(Lyö paidalla. Hinkka ja Liinu säikähtävät ja kokevat päästä irti toisistaan, päästellen palmikkoa auki solmusta. Kiivastuu.)* Sinä tyttö-letukka!... *(Lyö.)*... Vai jo ... sillä iällä!...

LIINU

(Puolustautuen.) No mitäs kun... Hän solmisi!

MIMMI PAAVALIINA

(Leveän maireasti, pilkalla kumarrellen ja niiaillen.) Jaaa-a!... Kun hän solmisi!... *(Kumarrus, tai jotain vastaavia eleitä)*... Kun kissa juoksi ja pisti kypälänsä pihtiin, niin sanoi että: pihti pahuus solmisi!... Jaaa-a!... *(Äkkiä Hinkalle äkeästi.)* Ja sinä, Hinkka pahuus!... Tokko lie koko miehessä vielä mieheksi sanottavaakaan muuta kuin se, että isällä on ollut aikoinaan parta ja itselläsi äiti, joka on paidanhelman pöksyyn pannut, mutta jopahan vaan käsi haroi ja... *(Makeasti ilkkuen)* Ä ämmä... Ämmä vaan pitäisi pojalla... Jaaaa-a!... *(Äkkiä, nopeasti.)* Kuule, Hinkka?... Tiedätkö sinä vielä edes sitäkään, miten haikara munii?

HINKKA

(Loukkaantuneena. Äkeästi.) Elä pilkkaa!

MIMMI PAAVALIINA

Sooo-o!... Vai ihan olet ylpeä tiedostasi!... *(Äkkiä)* No... Eivätpähän miehet muuta tietäneekään... *(Suuttuu lopen, sieppaa rutosti paidan ja yrittää karata päälle.)* Mutta annan minä sinulle paholaisen eväs... *(Hinkka syöksyy pakoon vasemmalle. Liinulle, ihan sormella uhitellen.)* Muista sinä, tyttö, juukeli!

LIINU

(Yrittää puolustautua.) Niin no...

MIMMI PAAVALIINA

(Keskeyttää. Matkien imelästi, ivalla, niiaillen tai kumarrellen.) Nii-iin-no... Jaa "nii-iin-no!"... *(Niiailee, kumartele.)* Minä mampseli ja fröökinä, joka ... en ole vielä kunnolla kuoresta päässyt, kun jo kaakatan kukolle... *(Äkkiä, tiukasti.)* Paikalla siitä pyykinpesuun rannalle!... *(Yrittää hyökätä.)* Pahanhengen letukka... *(Liinu syöksyy pakoon, oikealle. Yksin. Touhuaa tavaroiden kanssa)* Jaa-a!... Jaa-a!... Niitä tämän ajan tyttöjäkin... Pytty ei vielä kunnolla vettänsä pidä, niin jo kuvittelee isoksi korvoksi kasvaneensa... Jaa-a! Jaa-a!

HAKSELI

(Oikealta. Matkalla näkemäänsä tapausta selittäen.) Raippasivat... Minkilän kylän miehet raippasivat ja kokivat puomilla jokea salpaan, mutta irtausi raksii... *(Silmäilee.)* Päivää!... Vai täällä se Mimmi Paavaliina markkinaleiriä piti?

MIMMI PAAVALIINA

Jaa-a!... (*Lajittelee ja tarkastelee lastensa vaatteita pesua varten.*)
Sitä täytyy... Sitä täytyy... Yksinäisen naiseläjän sitä täytyy.

HAKSELI

(*Istahtaa penkille.*) Kyllähän sitä täytyy... Ja taisi lykätäkin? (*Tupakkapuuhat.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhussaan.*) Lyy-ykästi... Koko yönkin ajoi markkinaväkeä ohi tie mustanaan ja... Aina siinä silloin kauppakin käy... Kolmesataa kuppia meni viime yönä kahviakin kaupaksi ja viisitoista kannua viinaa.

HAKSELI

Vai sitäkin oli.

MIMMI PAAVALIINA

(*Topakkana.*) Jaa-a!... Ei se muutoin kauppa kannatakaan... (*Touhuua.*) Kun sitä nainen yksin elät maailmassa, niin sitä täytyy käyttää hyväkseen miesten heikkouksia, niin etteivät mitkään murut maailmassa hukkaan tulisi... (*Touhuua, juokсутtaa erästä vaatetta kärryyn.*) Ja niin on sitten sekä vaimolla että miehellä hyvä olla, ja puntari pysyy tasapainossa: vaimolla on rahaa ja miehellä viinaa ... (*äkkiä, kätkyen toisaanne nostaen*) ja mitäpä siitä... Maailman pitää käydä laillaan... Sillä kun Herra kerran istutti tähän maailmaan viinapuun, niin hänen täytyi silloin myöskin luoda mies, että olisi, joka siitä puusta joisi. (*Touhuua.*)

HAKSELI

(*Istuu ja tupakoi, kuin ajatuksissaan, surullisella sävyllä puhuen.*) Ka... Eihän se ole ihmisen hyvä ilman tarkoitusperää elää... Eikä hyvä yksinään olla... (*Savut.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Leveästi*) No, ei ole!... Sen sanoit oikein... Mutta kun on toki vaimollekin Herra luonut miehen ajanratoksi, niin ... siinä sitä sitten sen kanssa elät ja hompsotat... Ja lähtee se silloin ralli ja riemu ämmästäkin. (*Touhuua.*)

HAKSELI

(*Äkkiä, kuten entisen jatkona, kuin ajatteleva.*) Minullakin... Eukko-vainaa se oli... Niitä Penkkolaisen tyttäriä... Mutta torasi ja pitkin ikäänsä oli riitaisa... (*Lopauttaa savut.*) Koetit hyvällä sille puhua... Ei tykännyt... Koetit kärsiä, olla, ahertaa... Hän vain aina entistä toraa... (*Savut.*) Niinkuin nyt siinäkin Pekka Riikelin asiassa, minä olin ihan viaton, sillä Riikeli itse alkoi tappelun, vaikka sakot tuomittiin minulle... (*Savut.*) Mutta eukko-vainaa mitä?... Toraa minulle. Päiväkausittain räähkyttää. (*Ihan innostuu: räähkyttää suutuksissaan matkien.*) Krääk!... Krääk!... Krääk! — räähkyttää... Ole silloin ja elä!

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhussa. Kuin osanotolla.*) Jaa-a! Pekka Hakseli!... Ole silloin ja elä!

HAKSELI

(*Jatkaa. Sävy murheellinen*) Ja sitten taas se markkinajuttu!... Hevonenhan meni rehellisessä kaupassa, mutta hän, eukko-vainaa, vaan rupeaa sanomaan humalan syyksi ja taas päiväkausittain räähkyttää. (*Kuten äsken: räähkyttäen.*) Juot!... Juot!... Juot! — räähkyttää... Ota silloin ja elä!

MIMMI PAAVALIINA

(*Kuin innostuen. Leveästi.*) Niin, Pekka Hakseli!... Kun akka yhä räähkyttää! (*Touhuua.*)

HAKSELI

(*Jatkaa.*) Ja siksi minä nyt tulín ajatelleeksi sinua ... Mimmi Paavaliina... Pantaisi hynttyyt yhteen... Minulla on talo... (*Kuin sureksuen.*) Elät tässä... Koetat konnullasi pysyä ja vuovata työn päälle, mutta ... joskus falskaa... (*Savut. Äkkiä.*) Vai, mitä Mimmi Paavaliina?... (*Savut.*) Niin että totta kai sitä sinäkin

tarvitset vielä itsellesi miehen?

MIMMI PAAVALIINA

(*Varmasti, leveästi.*) No senpä tietää! (*Kehaisten.*) En minä vielä mikään ikäloppu ole, enkä aio siksi tullakaan. (*Touhuua.*) Kun Luoja on meidät, vaimonkin, kerta maailmaan luonut, niin sitä pitääkin silloin vaimonkin ymmärtää Herraa kiittääkseen muistaa molemmat asiat: veisata virttä Luojalle ja lipata silmää sormuksen tuojalle. (*Äkkiä touhussa rallattaen.*)

Ja ramppali, pali, ramppali, pali rallallal-laa. Ja kirkosta sitä kultansa tykö mennä jo saa.

(*Puhuen äkkiä; touhussa, puistellen jotain huivia.*) Vai mitä, Pekka Hakseli?

HAKSELI

Ka!... Sitä vaan että... Kosia sinua lopullisesti arvelin. (*Tupakoi*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhuua vaatevasun kanssa, kuin ylimalkaisesti*) Jaa-a!... Niin se on... Niin se käy... Kun sitä kummallakin kupeellasi kumarrat ja palvelet, niin tokihan ainakin toiseen tarttuu. (*Touhuua.*)

HAKSELI

Ka... Kaipa se...

ÄÄNI

(*Metsässä.*) Nellu!... Nellu hoi!

HAKSELI

Kutusen tyttö siellä näkyy... Nellu... Se on sillä ja Nyssellä se testamentti kinassa ... viisikymmentätuhatta. (*Tupakoi.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Leveästi.*) No, se livahtaa... Mikä ei ole Herralta säädetty, niin se livahtaa. (*Nostaa touhauttaa vaatevasun näyttämön yli vasemmalle metsään. Poistuu samalla.*) Vaatevasu tästä on rantaan röijättävä.

HAKSELI

(*Yksin.*) No... Alkaisihan tää jo mennä!... Koskapa hän ei kiellä, niin hän kai silloin suostuu. (*Varaa lähtöä.*) Jos tuo nyt sitten ihan järkiään rakkaudeksi kävisi. (*Poistuu tietä myöten.*)

JAFERI

(*Saapuu oikealta Nellun kanssa. Molemmilla katekismukset.*) Niin että mitä siinä on miettimistä ... semmoisessa asiassa ... kuin nyt naimisiin menossa... Kun sinäkin tulet jo kerran rippikouluun ja päästään yhtä aikaa ripille, niin mennään ihan niiltä lämpimiltään naimisiin... (*Nellu istahtaa jakkaralle.*) Yks' pää kuin lanttu... Minä rakastan sinua, ja ripille taas päästään, sillä (*kehaisten*) äiti sanoo tietävään lukkaria suostuttaessaan konstit ... hyvä jos ei pappiakin varten...

NELLU

(*Ynseästi.*) Lukkaria!... Pyh!... Viis minä siitä!... Pääsen minä nyt ripille, vaikka olisi sata lukkaria!

JAFERI

(*Kehaisten.*) Ja läpäisen sitä minäkin toki paljaalla luvullakin yhdelle ripille! Neljä pääkappaletta osaan katkismusta ulkoa kuin vettä, ja Pajarin leski neuvoi vielä hyvän konstin... Että kun opettelee vaivaisensyntisen ulkoa nurinpäin, lopusta lähtien, niin sitten ulkomuisti yhä paranee... Niin että mennään vaan, Nellu, ripille päästyä ihan vakavasti naimisiin... (*Äkkiä.*) Mitenkä vanha, sinä, Nellu, jo olet?

NELLU

(*Kehaisten, hyvin tietoisena.*) No on minulla toki jo seitsemäntoista vuotta... Niin että en minä enää mikään lätykkä ole... Ja sitten minä saan ne testamentti-tuhannet ... viisikymmentä tuhatta, sillä (*ynseästi*) kukahan nyt Nyssestä huolisi!... Pähkähullusta pojasta!... Pyh!

JAFERI

Niin... Vakavat meiningithän minulla on... En minä muita rakasta... Kupilan Iidasta vain valehtelevat, että minä rakastan.

NELLU

(*Nenäkkäästi.*) Kupilan Iida!... Tää nyt... (*Nousee äkkiä ja matkien ynseästi, nenäkkäästi, nenä pystyssä, suu supullaan.*) Kun se koittaa olla ja... Kävelee näin... (*Näyttää kävelyä.*) Näin... Näin!... (*Ynseästi.*) Pyh!... Ja kaikilla se jo pitää mieskin olla ja rakkaus kuin nyt silläkin... Vasta viime kuussa kääntyi seitsemänneltoista ja nyt jo miehen perään!... Pyh!

JAFERI

Mutta en minä välitä hänestä...

NELLU

(*Jatkaa omaansa ynseästi.*) Ja sitten vielä kehuu, Iida, paidoillaan ... että hänellä niitä muka on kaksitoista, mutta (*tenäten*) se on vale... Minä luin ne aitassa, kun Iida oli poissa, ja niitä vaan ei ollut kymmentä enempää... Viisi oli orrella puhtaana, sängyn alla kolme likaista ja yksi päällä... Se on kymmenen... (*Ynseästi.*) Ja sitten jo rakkaus... Eto kanalla!... Tuskin on vielä pyrstöä perässä, kun jo!... (*Ynseästi.*) Voi, voi niitä nykyajan naisia... Eivät malta kunnolla syntyäkään, kun jo miehen ja rakkauden perään, mutta minä vaan (*tiukasti*) *en*... Isä ja äiti kokevat minua naittaa rippikoulusta päästyä Takkilaisen Hermannille, mutta minä vaan en Hermannista huoli. (*Halveksuen.*) Jo-han!

JAFERI

(*Halailee.*) No, Nellu?

NELLU

(*Tenäten.*) Mutta se pitääkin sitten olla rakkaus ijankaikkista!... Eikä vain hetkellistä.

JAFERI

(*Tiukasti.*) No on se ikuista! (*Halaa.*) Se on niin ikuista että...

NELLU

(*Äkkiä, pelästyen.*) Voi... Äitisi...

JAFERI

Perr! (*Syöksyvät kiireesti pakoon vastakkaisille suunnille kumpikin.*)

LOMSTIINA

(*Saapuu Mimmin kanssa, kuin salaisuutta puhuen.*) Pekka Hakseli kyllä ... (*ele*) sinun perään, mutta ... paree se on tää Nysse. (*Nyökäys.*) Mhy... Nysse!

MIMMI PAAVALIINA

(*Reilusti.*) Jaa-a!... Että Nysse! (*Touhuua. Kapine saapuu, jälestä tullen. Istahtaa.*)

LOMSTIINA

Justiisa! (*Sopivilla eleillä.*) Hakselin Pekka tää... On aina ollut huikentelevakin... Nytkin... Rupesi jo ensin sitä Antti Piilin leskeä, Maijaa, mutta kun se Suihkarin leski oli kolmetuhatta rikkaampi, niin arveli, että jos hän sen... Suihkarin lesken... Niin... (*Nyökäys.*) Huikenteleva hän on... (*Nyökäys.*) Vaimosta vaan vaimoon... (*Eleillä.*) Jus-tiisa!

KAPINE

(*Vakavana.*) Ka... Se on mieskin horjuvainen... Siinä asiassa.

MIMMI PAAVALIINA

(*Varmasti.*) Jus-tiisa!... (*Touhuua, toisin.*) Mutta niin ne ovat aina miehet... (*Touhuua kahvipannun kanssa.*) Huikentelevat ja heiluvat, niin että yhtä vain yrittävät, mutta tarttuvatkin toiseen. (*Touhuua.*) Niin... Niin se on ... niin se on että: kun miehellä ei ole partaa, niin se sen kasvattaa, ja kun parta on kasvanut, niin ajaa sen pois. (*Touhuua.*) Jaa-a, Lomstiina!... Jaa-a! Jaa-a!... Niin se on... Niin se on, Lomstiina, tässä maailmassa se miehen meno, että pura sitä tai kerä, niin valmista köyttä siitä et kierrä. (*Laulaa äkkiä, samalla iloisesti touhuten.*)

Mies häilyvä on, kuten hameessa helma. Ykskaikki, jos miehellä armahanaan on Maiju, tai Kaisu, tai Sanni, tai Selma, ei miehestä miestä saa jumalakaan.

KAPINE

(*Poistuen, Lomstiinalle.*) No... Minä sitten, Lomstiina, alan mennä... Minä odotan sitten siellä veräjällä. (*Lähtee tietä myöten.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhuten, kuin yksin.*) Jaa, jaa, jaa, jaa! Mies on aina mies.

LOMSTIINA

Niin!... Niin! (*Jatkaa omaansa, entistä puhetta.*) Ja Nysse jo hyvin taipuu ja ... (*ele*) tykkää... (*Nyökäys. Tenäten.*) Ty-ykkää!... Ja sopuisa on ja sanoo, että kyllä hän... (*Nyökäys.*) Niin... (*Tenäten.*) Nii-in... (*Kuin salaisuutta.*) Ja näet jo ... niinkuin sinne päin: ... sanoo jo, että hän ... niinkuin sinun luo ensi yönä ... niinkuin rakastamaan... (*Eleitä.*) Yöjalkaan... (*Nyökäys.*) Rakkaus, näät, ja... (*Salaperäisesti.*) Jus-tiisa!

MIMMI PAAVALIINA

(*Lyhyesti, varmasti.*) No justiisa! (*Touhuua.*)

LOMSTIINA

(*Jatkaa sopivasti.*) Niin!... Niin!... ihan että ymmärtäpäpäs hänkin jo ... (*merkitsevästi*) sen asian päälle!

MIMMI PAAVALIINA

(*Hanakasti, reilusti.*) No johan ei!... Ikäni olen maata kiertänyt ja tuhansia miehiä olen nähnyt, enkä yhtään viisasta miestä, mutta jokainenpahan noista toki ymmärtävät siinä asiassa viritettyyn vipuun käydä... (*Touhuua.*) Ja siinä se sitten koko miehen äly onkin!... Rysää ja koukkua etsii, ja kun niihin tarttuu, niin irti pyrkii ja taas uutta koukkua hakee. (*Touhuua.*)

LOMSTIINA

Jus-tiisa! (*Toista asiaa.*) Ja tälle Nellulle taas ... koettavat vaan kiireesti miestä ... kun vaan ripille pääsee... Sen testamentin takia näet... Niin että kiirehdi! (*Äkkiä.*) Liinu sieltä. (*Poistuen.*) No niin!... Nysse sitten ... sanoi iltasella tulevaan. (*Poistuu oikealle metsään.*)

LIINU

(*Saapuu oikealta, tietä myöten juosten, veräjän kautta.*) Äiti!... Nyt tulee se toinen mies, joka sinua sanoi emälehmäksi.

MIMMI PAAVALIINA

Paholainen!... (*Uhkaavana.*) Mutta tulkoonpa nyt ja haukkukoon!

LIINU

Ja Hinkalle sitten vielä!... Oli sinusta puhunut, että sinä saarnasit heille viispennisestä sen Hollolan saarnan ja jotta sinä valehtelit itselläsi olevan kymmenen lehmää ja kärtit niitä ostamaan metsään.

MIMMI PAAVALIINA

Kehno mitä valehtelee... Vaikka en ole hylkyä nähnytkään... Mutta tulkoohan nyt.

LIINU

(*Äkkiä.*) Nyt!... Tuossa tulee. (*Juoksee vasemmalle.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Yksin uhitellen.*) Tulehan nyt ... lehmäkauppias!... Eiköhän kuumene korvasi, ukko!... Kun kuulet, miten akka pamahtaa!

ROVASTI

(*Oikealta, hikisenä, itseksensä.*) Herran... Herran armo... Se yksin on elämän aarre... (*Silmäilee. Äkkiä.*) Jaa!... Sinäkö se olet se... (*venyttäen*) se-eee tähän seurakuntaan ilmaantunut kulkurivaimo? (*Panee tasapohjaisen hattunsa penkille alassuin.*) Häh, vaimo?

MIMMI PAAVALIINA

(*Hyvin ilkeään-imelästi, aivan kuin niiaten.*) Ni-iin, herra lehmäkauppias!

ROVASTI

(*Kiivastuen.*) Häh?

MIMMI PAAVALIINA

(*Samoin kuin äsken.*) Ni-iin, herra komerssöötinki... (*Ikäänkuin ilkeästi niiaillen tai kumarrellen.*)

ROVASTI

(*Suuttuu.*) Vai-mo! (*Lyö sateenvarjoa maahan.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Ilkeästi matkien.*) Herra ko-omerssöötinki ja... (*Äkkiä, nopeasti, uhkaavasti.*) Kuule, sinä paholaisen lehmäparisniekka, kun minä sinun korvasi kuumennan, niin tiedät, että et toiste enää syyhymisettä akan saunaan kömmi... (*Uhittelee imelällä ivalla.*) No, herra komerssöötinki!

ROVASTI

(*Kokee alkaa papillisena, tapaillen.*) O-on... On... Tai oikeastaan että: Herra loi maailmaan vaimon ja...

MIMMI PAAVALIINA

(*Tarttuu, ilkeästi imelällä äänellä matkien.*) Niin... Vaa-imon ja... (*Kuin niiailee ja kumartelelee ivalla.*) Justiisa... Herra tehdä sipasi luusta akan!

ROVASTI

(*Yrittää jatkaa.*) ...loi vaimon ja...

MIMMI PAAVALIINA

(*Taas.*) Niin ... niin ... akan ... akan loi Herra ja...

ROVASTI

(*Yrittää jatkaa.*) ...vaan...

MIMMI PAAVALIINA

(*Äkkiä, nopeasti.*) ...vaan siitä ei tullut miehelle ja herra lehmäkauppiaille mieleistä kalua, sillä...

ROVASTI

(*Yrittää, yhä papillisena, tyynenä.*) ...si-iillä...

MIMMI PAAVALIINA

(Ehättää kuin välinpitämättömänä, ivalla, touhuten.) Sillä mitenpäs se Herrakaan voi huonosta tavarasta hyvän tehdä... Huonohan siitä akasta täytyi tulla, kun kerran täytyi se paremman aineen puutteessa tehdä niin huonosta romusta kuin miehen kylkiluusta! *(Nauraa hyvin ilkeästi.)*

ROVASTI

(Huokailen, hurskaasti.) Jaa-a ... mutta vaimon pitää suu...

MIMMI PAAVALIINA

(Tarttuu imelällä ivalla matkien, niaillen ja levennellen.) Nii-iin... Vaimon suu ... *(niiaailua)* herra lehmäkomerssöötinki... Vaimon suu se on aina työssä kuin masiina: *(nopeasti)* kun se ei syö, niin se suutelee, ja kun ei puhu, niin pussaa.

ROVASTI

(Raivostuu, lyö sateenvarjoa maahan.) Vai-mo!

MIMMI PAAVALIINA

(Suuttuu. Uhmaavasti.) Ja nyt ... nyt oikase, ukko, pakoon, tahi sinut piru perii.

ROVASTI

(Yrittää äkäisesti ärjäistä.) Vaimo!

MIMMI PAAVALIINA

(Raivostuu, sieppaa paidan ja hyökkää.) Paholainen!... *(Rovasti pakenee kauhuissaan oikealle. Yksin.)* Ä-häh!... Vieläköhän nyt tulet lehmän ostokselle. *(Huomaa rovastin hatun.)* Hattunsa uneutti... Elähän!... *(Noutaa kiireesti saavista kauhallisen vettä, kaataa sen rovastin hattuun ja ilkeästi riemuissaan nauraa kikattaen vie kauhan takaisin vesisankoon.)* Sait sinä pahuus! *(Touhuaa, tarkastaen pannua, alkaen samalla touhutessaan veisata.)*

Pois makia maailma jää,
mun sielun päänänsä.

(Puhuen äkkiä.) Pannu tuo hylky... *(Poistuu.)* Pestävä tuo on, puhdistettava. *(Poistuu vasemmalle.)*

LIINU

(Saapuu.) Saipas se!... Tulkoonpas vielä haukkumaan!... Pahuuksen lehmäpatrassikka!

HINKKA

(Rientää kuin varkain hiipivä, vilkuillen, kuiskailen.) Liinu ... Liinu hoi... Minä tulisin luoksesi yöllä, mutta kun se sinun äitisi, paholainen...

LIINU

(Ynseästi.) Pyh!... Tää nyt!

HINKKA

(Kuiskuttaen, vilkuillen.) Mutta kuule... Kuule, Liinu... Tule sinä itse metsään... Kun jo nukkuvat niin hiivi... Minä soitan viulua, että löydät... *(Aikoo halata.)* Li-iinu...

LIINU

(Olevinaan.) Niin, mutta... Sinä et rakasta ikuisesti...

HINKKA

(Topakkana.) Vai en... Sepä perhana...

LIINU

(*Äkkiä.*) Äiti!

HINKKA

(*Pakenee.*) No ... tule ... yöllä... Minä soitan viulua... (*Juoksee pois. Liinu pakenee toisaanne.*)

ROVASTI

(*Palaa, silmäilee hattuaan etsien.*) Tuossa... Unehtui... (*Pistää hatun päähänsä, vesi valuu hartioille. Suuttuu.*) As!... Akan pahuus! (*Nuuhkaisee hattua. Harmistuneena.*) As!... Tuo pahuus. (*Lyö hattuaan kuivaksi.*) Vallesmannin kynsiin minä sen hylyn annan. (*Nuuhkaisee. Ajattelee, puhuu ajatellen.*) Mhyh... Sanoi, että Herra teki vaimon miehen kylkiluusta, mutta ... (*ajatellen*) ei olisi luullut kuivasta kylkiluusta niin mehevää ja heruvaa tulleen... (*Poistuu allapäin hattu kädessä.*) Tärveli koko hatun...

MIMMI PAAVALIINA

(*Saapuu koko joukon kanssa, nostaa kätkyen.*) So, Emstiina... Souvattamaan, että ei herää. (*Emstiina alkaa liekuttaa.*) Ja sitten... Sen kun tuli palamaan!... Lämmin yö tässä tulee... Tarkenee hyvinkin nukkua ulkona. (*Touhuuaa keittolieden tulisijaan tulen palamaan.*) Jaa-a... Jaa-a! Huomenna sitten, lapset, alkaa rippikoulu ja... (*Hartaasti aivan, yhä touhuten.*) On oltava nöyrä ja kuuliainen sekä rovastille että lukkarille, sillä Herra aina auttaa niitä, jotka silloin kun muut vehnäistänsä syövät, eivät tee omaa kaurakakkuaan kateudella karvaaksi. (*Toiseen asiaan, äkkiä.*) Ja sinä, Liinu!... Ala ottaa sieltä kuormasta räsyjä pään alle... Ei tässä tulella kylmä tule. (*Liinu puuhaa. Joukko varustautuu makuulle. Iltarusko alkaa.*)

JAFERI

(*Riisuu takkiaan päänalusekseen. Liinulle.*) Liinu... Mitä se äiti sille miehelle?

LIINU

Haukkui... Ja sanoi että se on lehmäkauppias.

EFREITTI

(*Jo takitta.*) Voi kun iltarusko punottaa! (*Puhaltaa torveen.*)

MIMMI PAAVALIINA

Sis-so!... Pois siitä jo sotatorvet törisemästä. (*Touhuua, nostaa vasun toisaanne.*) Jaa, jaa, lapset... Ei se ylpeydessä eikä pumpulipaidassa onni ole, mutta kun sitä iloisesti uskoo piikkopöksytkin verkaisiksi, niin herrana niissä vaeltaa ja iloisena ja riemusta rikkaana elää... Niin että nöyrästi kun sitä vaellatte ... ja kun osaatte antaa itsekullekin niin rovastille kuin lukkarillekin arvon, niin se Herra rakas taivaallinen isä luo teidänkin puoleenne kerran maailmassa lempeän silmäyksen niin että ... nukutte hänen kaikkivaltiaassa turvassaan yönne niinkuin viattomat varpuset oksallansa... Jaa-a!... Jaa-a!... Jaa-a!... So, Emstiinakin ... makuulle siitä. (*Ottaa kätkyestä viinapullon, vie sen kuormaan. Itsekseen, pulloa kuormaan kätkien.*) Tuon viimeisen viinapullon säästin lukkarille lahjukseksi... Kuuluu olevan viinaan menevä mies... Ja jos tuolle muutaman kymmenen markkaa muuksikin lahjukseksi suikkaisi... Huokeammaksi se tulee, kuin ruveta tällä iällä lukua opettelemaan ja senkin seitsemiä kouluja ja yliopistoja läpi käymään. (*Joukolle.*) No, komppania!... Sen kun jo makuulle... (*Iltta himmenee. Joukko alkaa olla jo makuulla.*) Jaa, jaa, jaa!... Elät vain ja kulet ja ponnistat ja yrität, mutta!... (*Äkkiä.*) No, mitäpä tässä on nurkumistakaan... On ollut maailmassa sekä leipää että riemua... Maantietä on ollut yhtä pitkältä kuin rikkaillakin... (*Makuulle varustautuen.*) Ja mitäpä tätä ihminen muuta enää tarvitsekaan. (*Laskeutuu hänkin makuulle.*) Taivaallinen isä se kuitenkin huolista huolen pitää, niin että ei ihminen sortuisi niiden alla. (*Nukkuvat. Metsästä alkaa kuulua viulun soittoa.*)

LIINU

(*Kohottaa päätään, kuiskaa soittoa kohti.*) Tsy... Se valvoo vielä...

MIMMI PAAVALIINA

(*Kuorsaa. Nysse ilmestyy tietä myöten, nojautuu aitaan tien puolella ja jää siihen seisomaan.*)

LIINU

(*Nousee hiljaa.*)... Jokohan se nukkuu? (*Alkaa hiipiä tanhuan yli soittoa kohti.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Unessa.*) Kukahan siellä!

LIINU

(*Säpsähtää, yrittää nopeasti makuulle takaisin. Soittajalle tarkoittaen.*) Tsy!

MIMMI PAAVALIINA

(*Unisena, makuullaan.*) Kukahan siellä ... soittaa... (*Paussi.*) Mene, Liinu, ja ... (*paussi, unisena*) sano että... (*Haukoittelee. Unisena.*) Mene nyt!...

LIINU

(*Muka äkeästi, niskoitellen.*) Enkä minä!

MIMMI PAAVALIINA

Vai et!... Sukkelaan siitä! (*Nukkuu.*)

(*Muka suuttuneena.*) Pahuus! (*Lähtee soittajan luo.*)

NYSSE

(*Yhä ryntäällään aitaan nojaten. Itsekseen.*) Niin... Se nukkuu. (*Hyräilee entisessä asennossaan.*)

Armas nukkuu, kuu.
Käki kukkuu, kuu,
Hän nukkuu, kuu,
oi nukkuu.

Kolmas näytös.

(*Pitäjän tupa. Keskellä pöytä. Pöydällä virsikannel ja lukkarin hattu. Joukko tyttöjä. Lukkari Pilatus kirjoittaa niiden nimiä kirjaan.*)

PILATUS

(*Tarkastaa kirkonkirjaa.*) Anna Katariina Kilpinen... (*Tytöltä.*) Sen Antti Kilpisenkö tyttö?

TYTTÖ

(*Ujona.*) Sen...

PILATUS

Saat mennä!... (*Tyttö niiaa ja menee istumaan. Selailee.*) Ja sitte...
Tämä toinen tyttö... (*Selailee.*) Palonkylä... Kyrönkylä...
Ämmävaara... (*Tytölle.*) Ämmävaaralta?... Sen Antti Kutusen tyttö?

NELLU

Sen...

PILATUS

Soo... (*Äkkiä.*) Montako lehmää teillä on?

NELLU

Kuusi...

PILATUS

Valehtelet... Rovasti sanoi että viisi. (*Tarkastaa toista kirjaa. Itsekseen.*) Niin on... Se on maksanut ainoastaan viidestä, kuten rovasti sanoi. (*Nellulle.*) Isäsi on voimmaksussa sanonut jotta viisi... Häh?

NELLU

(*Tapailee.*) Niin kun... Se yksi kun ... teki sitte härkävasikan, niin jotta ... se ei silloin vielä ollut ihan lehmä... (*Nypistelee esiliinaansa.*)

PILATUS

Hokiset... Kiertelet asiassa... (*Äkkiä.*) No istu. (*Nellu menee istumaan.*) Ja niin pääsemme sitten alkuun. (*Yskähtelee, kohentaa silmälasit ja katsoa tuijaa.*) Alkuun pääsemme ja... Rovasti itse on matkalla ... herra piispan mukana... Palaa vasta lopettamaan ... (*asettelee kirjoja*) lo-pettamaan ja... (*Mimmi Paavaliina työntyy koko joukkonsa kanssa, rintalapsi sylissä. Ipulla piippu hampaissa, Efreitillä torvi, Emstiinalla nukke. Lapset hämmästyvät, tunnettuaan lukkarin, ja kokevat kuin piiloitella ovipielessä.*)

Hyvää päivää, herra rovasti ja... (*niiailee.*) Niin, herra rovasti ja ... (*niiaa*) herra kanttori ja... (*Touhuaa joukolleen supatellen.*)

PILATUS

(*Katsoo kuin ihmeissään, pää kenossa, että näkisi lapsien lomitse. Itsekseen.*) Se on siis tämä... Se silloinen joukko... (*Yskähtelee. Katsoo. Äkkiä, jyrkästi.*) Mitä asiaa sinulla, vaimo, on?

MIMMI PAAVALIINA

(*Varmasti.*) Jaa-a!... Niin asiaako että... (*Huokaa ja hyssyttää.*) Niin, että olisihan sitä asiaakin, olisi... (*Vie lapsen penkille.*) Tää pienin lapsi olisi kastettava ja... (*Hartaasti.*) Jaa, jaa, herra rovasti... Ei sitä ihmisen sovi ilman kasteenliittoa maailmassa elää ... (*kuin huokaus*) elää ja... (*Äkkiä.*) Ja sitte nämä kaksi vanhinta olisi rippikouluun tulossa... Tää Jaferi ja Liinu, niin että olisi oikeastaan neljä asiaa: Kaksi lasta rippikouluun, nuorin kasteelle ja sitten neljänneksi, olisin itsekin tässä käydä pyöräyttänyt rippikoulun.

PILATUS

(*Katsoo ihmeissään.*) Häh?... Vaimo?

MIMMI PAAVALIINA

(*Kuin hartaasti.*) Jaa, herra rovasti... Sillä se aina lopultakin routa porsaan kotiin ja kevät vuohen pukin luo vetää, niin että... (*Äkkiä Ipulla.*) No, Ipu!... Pokkaa nyt ja kumarra herra rovastille... No!... Pokkaa nyt!... Noin! (*Painaa niskoittelevan pojan kumartamaan. Hyvitellen.*) Niin kiltisti se Ipu-poika herra rovastille pokkaa ja...

PILATUS

(*Keskeyttää.*) Hokiset, vaimo!... En minä ole rovasti... Kanttori minä olen.

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhuaa.*) Jaa-a!... Herra kanttori... Tietääkin sen (*Touhuaa.*) No, Emstiina... Niiaa kauniisti herra kanttorille!... (*Vetää niiaamaan.*) Kas niin! (*Kuin hartaasti.*) Jaa-a, herra kanttori!... Niin että täällä olisi sitten... (*kaivaa alushameensa taskusta*) täällä olisi tämä papinkirja... Sitä kun ollaan reissuväkeä tässä Herran seurakunnassa... (*Pilatus tarkastaa papinkirjaa juhllallisena.*) So, Efreitti!... (*Niistää esiliinalla pojan nenän!*) Ja Ipu! (*Korjailee tämän housuihin paitaa.*) Lapset ovat nyt kilttejä niinkuin aina, ja niinkuin äiti on aina varoittanut, että pitää olla kuuliainen kaikille ja jos pappi tai kanttori tulee vastaan, niin pitää kauniisti pokata.

PILATUS

(*Lukee papinkirjasta.*) Jaa-a!... Naimaton nainen Mimmi Paavaliina Ruusunen ja hänen isättömät lapsensa: Jaferi, Liinu, Efreitti, Emstiina ja Ipu...

MIMMI PAAVALIINA

Niin... Ja sitten tämä kastamaton ... Kriitliisa.

PILATUS

Siis kuusi isätöntä lasta!

MIMMI PAAVALIINA

(Kallelta päin) Niin, herra kanttori... *(Siunailleen.)* Kuusi isätöntä orpoa... Ei kellään isää!... *(Puhuen.)* Se on tuon Jaferin isä vallesmanni Taipale... Liinu on Sysmän entisen apulaispapin ja Emstiina Jussi Matikaisen tytär... Ja Efreitin isä taas on Jaalan ja Ipun isä Iitin lukkari ja...

PILATUS

(Keskeyttää. Kuin äkeästi.) Hokiset!... Hokiset! Joutavia sinä, eukko, hokiset... *(Ynseästi.)* Lukkari! *(Selittäen.)* Minä olen jo kolmeneljättä vuotta ollut lukkarina, eikä minulle ole vielä koskaan semmoista vahinkoa tapahtunut.

MIMMI PAAVALIINA

Niin... Se sattuu toiselle vahinko, toiselle ei...

PILATUS

(Äkkiä. Varustautuu poistumaan.) No... Nyt lukekaa hiljaa... Kukin yksikseen ja hiljaa. Istumaan sinne. *(Jaferi ja Liinu aloittelevat.)* On väliaika... Minä tulen oitis. *(Poistuu. Kaikki alkavat lukea.)*

MIMMI PAAVALIINA

Emstiina ja sinä, Efreitti... Pellolle siitä... *(Työntelee.)* Ja Ipu!... Sis-so! *(Sysää ulos ovesta ja poistuu jälestä.)*

LIINU

(Lukee hyvin nopeasti.) Ja siihen aikaan tapahtui että... Ja koska he siihen paikkaan tulivat ja katso siinä oli kaikki kuten... *(Viskaa katekismuksen pois.)* Ja viis minä tästä pöpötyksestä!... *(Toisille.)* Tytöt!... Nyt ei ole lukkaria! *(Rientää pöydän luo, istahtaa, panee lukkarin hatun päähänsä, alkaa vakavilla ilveillä soittaa kannelta. Jaferi alkaa kuherrella Nellun kanssa.)*

ERÄS TYTTÖ

(Lukee nopeasti.) Ja kuinka ja miten tämä kaikki tainkalttainen voi tapahtua?... Vastaus... Koska minä olen sen haamaasta minun lapsuudestani niin todistettavani kuullut ja koska myös... *(Eräs tyttöpari nousee tanssimaan. Toisia yhtyy lukemaan ääneen, kaikki omaansa, yhtäikaa. Hetken ajan ääneti tanssittuansa alkaa tanssiva pari rallattaa valssia: laa ... laa... j. n. e. Vähitellen hiljenee silloin lukukohina, ja tanssiva pari laulaa valssia sanoilla:)*

Ah saapuos, kulta, poiss' ilot on multa. Mun iloni, mun eloni, mun kaikkeni, armas, oot...

(Useat toiset yhtyvät ja kertaavat tanssivan parin mukana kolme viime säettä. Toinen pari nousee tanssimaan. Toiset laulavat istuen kirjat kädessä, kuin tunteellisina.)

Jos viipyvi armas, on mieleni karvas, ah minua, jos sinua en luokseni, armas, saa!

(Kertaavat.)

LIINU

(Äkkiä.) Hys!... Lukkari. *(Panee kiireesti hatun pois ja rientää paikoilleen, samoin tanssivat parit. Hiljaisuus. Kaikki lukevat ääneti. Pilatus yrittää tulla, mutta peräännyty ovelta.)*

NELLU

(Jaferin kanssa kuherrellen, ynseänä.) Ja kehukoon Iida paidoillaan vaikka mitä, niin minä nyt en moiseista ... sillä on niitä muillakin... On minullakin neljätoista hamettakin ja niistä yksi ihan puolisilkkinen, mutta johan minä kehuisin... *(Halveksuen.)* Pyh!

JAFERI

Niin... Ja saathan sinä sitten vielä ne tuhannet... Testamenttituhannet!

NELLU

(*Halveksuen.*) No olipa nuo nyt ... mokomatkin tuhannet, vaikka miten, mutta sitä minä vaan Iidaa, kun se niin loosaa olla... Vasta siinä iässä ja kuitenkin jo loosaa... (*Nenäkkäästi*) Mutta loosatkoon!... Tää nyt... Ja leuka vielä aina noin ylpeästi kököllään. (*Näyttää leuka pystyssä.*) Ja käkättää että: (*Jäljitellen.*) Käkä, käkä, käkä, käkä, käkä!

JAFERI

Mutta enpä minä Iidaa rakasta... Minä olen vakavasti ajatellut ja nain sinut... (*Halaa.*) Nellu!

LIINU

Hys!... Nyt!

PILATUS

(*Saapuu kamarista, istahtaa, valmistautuu juhlallisesti. Mimmi Paavaliina tulee ulkoa. Katsahtaa.*) Noo-o!... Nyt sitten jatketaan... Alamme ensiksi uskonopin pääperusteista. Alamme ulkoluvusta... Nouse ylös, Kutusen tyttö. (*Nellu nousee.*) Vastaa minulle ulkoluvulla pitkästä katekismuksesta kysymykseen: Taidatkos sen selkeämmin sanoa?

NELLU

(*Laskettelee yhtenä rallina.*) Taidatkos sen selkeämmin sanoa? Mitä se on? Vastaus: taidan tällä tavalla. Sillä vaikka vesi on toimituksessa näkyväisesti läsnä ynnä tykönä on, niin ei se ole kuitenkaan vesi, joka toinkalittoisen matkaan saattaa, vain se on usko, joka sanan vedestä uskoo ja niin ovat ne eroittamattomasti yksi, sekä usko että vesi.

PILATUS

Rälläät... Rälläät... Liika kiireesti lukea rälläät. (*Neuvoo.*) On luettava näin: Taidatkos sen selkeämmin sanoa?... Kysymysmerkki ... ja vasta sitten edelleen: Taidan tällä tavalla, ja niin edespäin. No... Koetas uudestaan! Taidatkos sen selkeämmin sanoa?

NELLU

(*Laskettelee rallina.*) Taidatkos sen selkeämmin sanoa kysymysmerkki ja vasta sitten edelleen taidan tällä tavalla ja niin edespäin.

PILATUS

(*Eväten.*) Ei ... jei... Istu alas!... Kaikissa tapauksissa on todistettu, että sinulla on hyvä ulkolukupää... (*Äkeästi Liinulle.*) Sinä tyttö siellä!... Nouse ylös! (*Liinu nousee.*) Lue käsky, joka kieltää valehtelemasta... Kahdeksas käsky!

LIINU

(*Kuten äsken Nellu.*) Kahdeksas käsky. Ei sinun pidä väärää todistusta sanomaan. Mitä se on? Vastaus: Meidän pitää pelkäämään ja rakastamaan...

PILATUS

(*Keskeyttää.*) Elä rällää ... elä rällää enää... Itse käsky jo loppui... Sinä hokiset vain liikoja ... selitykset ja käskyt yhteen... (*Katsoo pitkään.*) Nooo ... ja... Tiedätkös nyt sanoa, mikä valehtelevä on?... (*Odottaa.*) No?... Hokise nyt! (*Odottaa.*) Et tiedä. (*Ilmoittaa.*) Valehtelevä on kristinuskon perustotuksien mukaan häpiällinen ja kauhia synti... Istu alas! (*Nuuskaa.*) Huoruuden jälkeen on valehtelevä kauheinkin synti. (*Mimmi Paavaliina aivastaa, toruen.*) So!... So! (*Aivastus pääsee itseltä, yrittää.*) Ei saa ... (*uusi aivastus*) aivastella ei saa... (*Taas pääsee aivastus. Kärsimättömänä.*) Äs!... (*Pyyhki isolla nenäliinalla nenänsä. Kuin itseksensä.*) Hokisevat siinä!... Eivät ymmärrä, mutta lukea hokisevat! (*Asiaan.*) Noo-o... Ja nyt menemme siis sisälukuun... Jos naimaton nainen Mimmi Paavaliina Ruusunen alkaa... No. (*Käy osottamassa Mimmin kirjasta sormella.*) Tästä näin! (*Istahtaa uudelleen.*) No... Eikö se jo ala... Ii-sano-ii.

MIMMI PAAVALIINA

(Jälestä.) Ii-sano-ii...

PILATUS

Ässä-ää-sää.

MIMMI PAAVALIINA

Ässä-ää-sää.

PILATUS

Ii-sä.

MIMMI PAAVALIINA

Ii-sä.

PILATUS

Ei se luku jollaa...

MIMMI PAAVALIINA

Ei se luku jollaa... *(Nellu tirskahtaa nauramaan.)*

PILATUS

(Äkeästi.) Vai-mo!... Hokiset siinä... Sinä vain hokiset... *(Nousee, lähtee kävelemään. Selittelee. Jaferi kokee saada salaa pistetyksi pärepihdin liepeeseen.)* Kristinuskossa on yhteensä kuusi pääkappaletta, nimittäin: ensimmäinen pääkappale eli laki, toinen pääkappale, evankeliumi; kolmas, neljäs, viides ja kuudes pääkappale... *(Pysähtyy.)* Kuka se äsken tirskahti nauramaan täällä... *(Odottaa. Jaferi urkkii, saadakseen pihdin lukkarin takinliepeeseen.)* Niin... Kuka nauroi täällä?...

NELLU

En minä.

LIINU

Enkä minäkään. *(Jaferi saa pihdin kiinni.)*

PILATUS

No kuka sitten? *(Nellu purskahtaa pihtiasialle nauramaan. Sormella varoittaen.)* Tyttö!... Tämä voi ripille-pääsyasiassa tulla sinulle kalliiksi. *(Äkkiä.)* Väliaika... Saatte mennä. *(Kaikki syöksyvät ulos. Mimmi jää. Pilatuksella yhä pärepihti liepeessä. Kokoilee pöydällä olevia kirjoja.)*

MIMMI PAAVALIINA

(Lähestyy. Niiaa hyvin syvään.) Herra kanttori!

PILATUS

Häh?... Mitästä sä tahdot?

MIMMI PAAVALIINA

(Vetää viinapullon taskustaan, asettaa sen Pilatuksen eteen pöydälle, niaten.) Herra kanttori. *(Eleitä.)*

PILATUS

(Katsoo pitkään.) Soo-o!

MIMMI PAAVALIINA

(Makeasti, kuten asia vaatii.) Niin... Herra kanttori!... Ja... *(Panee rahan pöydälle.)* Kaksikymmentäviisi markkaa ... sapuskarahaa!... Herra kanttori. *(Niiaa.)*

PILATUS

(Kuin salaisuutta kuiskuttaen.) Hokiset ... hokiset ... hokiset, vaimo. *(Työntää pullon taskuunsa.)* En minä ota lahjuksia... *(Korjaa rahan.)* Mutta lukkarilla on pieni palkka ja kurkun täytyy olla iso... Kaksikymmentä markkaa siis... Kuusi isätöntä lasta ja ... *(katsahtaa rahaan)* kaksikymmentä markkaa.

MIMMI PAAVALIINA

(Tarttuu.) Niin, herra lukkari... Sitä ihminen tässä maailmassa milloin rikastuu, milloin rakastuu, vuoroon lihoo ja vuoroon laihtuu...

PILATUS

(Tarttuu.) No... No!... Niinkuin sanoin, niin en minä lahjuksia... Ihmiset kyllä hokisevat minun olevan naiseen menevän, mutta elä usko... Valehtelevat... Turhia löpisevät... Ne ovat syyppäitä, naiset...

MIMMI PAAVALIINA

(Leveästi, reilusti.) Ihan niin!... Nai-set, eikä miehet... Tietää sen itse, joka kokee, sillä niin sitä saa kuin mikäkin kuningas faaraan tytär nainen tässä maailmassa itsensä senkin seitsemällä rimpsuhameella koristaa, ennenkuin onnistut saada miehen itseäsi pettämään verkkoosi vietellyksi... *(Tenäten.)* I-han!... Minä sanon aina asian niin että helähtää.

PILATUS

(Äkkiä.) No Herra olkoon sinulle armollinen!

MIMMI PAAVALIINA

Niin... Ja jos herra kanttorikin olisi samalla armollinen ... kun on ripille pääsystä kysymys...

PILATUS

Nurut... Turhia nurut... Ripille pääsy, tosin, riippuu pääasiassa ja lopullisesti rovastista itsestään, ja autuaaksi tuleminen Jumalasta, mutta minä puhun sinun puolestasi rovastille, sillä me... *(Herkkänä, kuin liikutettuna.)* Me oikeastaan, Mimmi Paavaliina... *(Herkkyyneenä.)* Me olemme kaikki syntisiä ja ... *(tapallee)* syntisiä ja... *(Jää kuin allapäin miettimään.)*

MIMMI PAAVALIINA

(Herkkyyneenä hänkin.) Jaa-a, herra kanttori... Ei meissä ihmisissä ole synnitöntä paikkaa muuta kuin meihin imaistu kupparin sarvi ja jo pois karisseet vanhat hampaat.

PILATUS

(Äkkiä, kuin heräten mietteistä.) No niin... *(Jatkaa äskeistä.)* Olemme syntisiä... Iitin lukkari kerskasi aikoinaan... *(Torjuen.)* Hokisi... Hokisi vain, sillä ei kestänyt Herran edessä, vaan lankesi... Hokisi, mutta lankesi.

MIMMI PAAVALIINA

Jaa-a! herra kanttori.

PILATUS

(Äkkiä.) No niin... Minä puollan sinua rovastille. *(Poistuu kamariin, kääntyy vielä ovella.)* Tosin sinun lapsesi puhuivat sopimattomasti rovastillekin, mutta...

MIMMI PAAVALIINA

(Oudostuen.) Häh?... Mitä?

PILATUS

(*Rauhoittaen.*) No ehkä se oli vain ... tuntemattomuutta... Höpisivät vain... Tuhmuutta höpisivät... (*Äkkiä.*) Mutta no!... Niin että rovastista kaikki riippuu ... kun hän tulee. (*Poistuu kamariin.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Yksin.*) Mitähän se lukkari... Ovatkohan ne pennut pahuukset mitä...

LIINU

(*Saapuu.*) Äiti hoi...

MIMMI PAAVALIINA

(*Tarttuu, ihan äkeänä.*) Tyt-tö, juukeli... Lukkari justiaa sanoi, että te olitte jotain ilkeilleet...

LIINU

(*Tiukasti, keskeyttäen.*) Mutta se on vale!

MIMMI PAAVALIINA

(*Kovenee.*) Tyt-tö!... Juupelin letukka... (*Äkeästi.*) Tiedätkö sinä mikä on vale? (*Touhuua.*)

LIINU

(*Puoliynseästi tapaillen.*) Niin no... Mistä minä tiedän... (*Nenäkkäästi.*) En minä ole mitä valehtelijan koulua käynyt... (*Rentonaan*) Ja lukkaria ei vaan ole nähtykään ennenkun täällä koulussa ja sitten silloin kun ne kaksi lehmäkauppiasta sinua emälehmäksi haukkuivat... Niin silloin tuli siihen lukkari ja hän se juuri käski sinulle kieliä, että ne sinua emälehmäksi sanoivat... (*Suuttuu.*) Ja sitten vielä minua haukut, että minä valehtelen... (*Loukkautuneena, vihaisesti.*) Se on hävytöntä!

MIMMI PAAVALIINA

(*Ivalla, yrittäen.*) Niin... Vai...

LIINU

(*Vihaisesti, loukkautuneena, keskeyttäen.*) Niin kyllä... Vaikka miten totta puhuu, niin aina vaan valehtelemisesta haukutaan. (*Poistuu vihoissaan, aivan syöksähtäen, paiskaten oven jälessään kiinni.*) Pahuus!

MIMMI PAAVALIINA

(*Itsekseen. Touhussa.*) Tyttö pahuus!... Sillä on jo kaikki oikean naisen ja emäakan kujeet ja tunnusmerkit. (*Äkkiä, veisaten touhussa.*)

Maa suur' ja avara ja kaikk' sen tavara...

KAPINE

(*Saapuu, avaa Nysselle oven. Nysse polttelee sitä pitkävartta.*) No, Nysse!... Menehän!... (*Neuvoksii.*) Istuhan nyt tuohon!... (*Puhellen.*) Oltiin apteekissa käymässä... Niin kun tiettiin Mimmi Paavaliinan olevan lapsiaan kouluttamassa täällä, niin poikettiin tässä Nyssen kanssa puheille. (*Istahtaa.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhuua myttynsä kanssa.*) Jaa-a!... Sitä on siunannut lapset jo siihen ikään, niin ei se auta... Ripille ne täytyy hankkia... (*Nostaa myttyä.*) Ja toista se oli siihen aikaan kun minä ripille pääsin!... Toista nyt!... Sitä vaadittiinkin siihen aikaan sekä sisältä että ulkoa monet Sibeliukset ja pitkät katkesmukset ja hyvät rimpsut vielä raamatusta, niin että sen kun laskettele vaan pois ulkoa, jos mielit ja ... osattiinkiinpa tuota siihen aikaan... Toista se oli se vanha viisus kuin nää nykyajan lironlarut!

KAPINE

(*Vakavana.*) Jaa... Kyllähän sitä siihenkin aikaan kovalle otettiin ... lukemisessakin!

MIMMI PAAVALIINA

(*Kehaisten.*) No jo-han!... Sen tietää... Kannesta kanteen minäkin laskettelin katkismuksen, niin että lukkari rippikoulussa sai vain turhaan ohjaksista pidellä kuin villiin päässyttä varsaa... Kun minä ulkolukuakin ravasin... (*Touhuua.*)

KAPINE

Jaa... Se on Mimmillä silloin ... hyvä lukupää... (*Äkkiä.*) Mutta toiseen asiaan menen, niin... Tästä Nysseen asiasta sitä oikeastaan poikettiin vieläkin puhumaan ja peräämään... Niin että kyllä kai se Mimmi Paavaliina on jo ajatellut loppuun?

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhuua.*) Nii-in... Ajatella sitä täytyy... Jus-tiisa...

KAPINE

Nysselle tuli jo ihan ikävä Mimmiä... Tahtoi senvuoksi tulla mukaan ... (*savut*) katsomaan.

MIMMI PAAVALIINA

(*Nysselle.*) Jaa-a, Nysse!... Niin sitä pitääkin... Että ei unohda armastaan! (*Touhuua.*)

NYSSE

Enhän minä... Minä kävin sinun luonasi yöjalassakin, mutta sinä jo nukuit.

KAPINE

Ka ... olisit herättänyt!

NYSSE

Mutta minäpä en herättänyt.

MIMMI PAAVALIINA

Niin, niin, Nysse!... Oikein se oli, ettet herättänyt... (*Touhuua.*) Herran sanassakin sanotaan, että jos olet viisas, niin ei sinun pidä karhun varpaille polkeman, eikä nukkuvaa vaimoa herättämän, tai sinä kylläsi saat.

NYSSE

(*Tupakoiden.*) Ka... Minä en polkaissut varpaalle... Minä pelkään syntiä...

KAPINE

Kiltti ja kölli poikahan tää Nysse on ollut ... siinäkin asiassa... Vaikka se ei miesväellekään ole se kilttiys yleistä... (*Savut.*) Tämäkin Hakselin Pekka esimerkiksi: Nai nuorena. Ei sitten viihtynyt ja tykännyt muijastaan, vaan katsoi jo, kuuluu, toiseen... Se tahtoo aina miestäkin se asia viepauttaa.

MIMMI PAAVALIINA

Arvaa sen! (*Puistella rampsauttaa huivia.*) Mies-parka!... Kun ei ole kaikki kylkiluut enää tallella, niin... Kulkee vaan miesrukka kuin tavara ja kapine ja mikä vanha, patarani kädestä käteen: mammalta hellulle, hellulta Nellulle ... Nellulta muorille ja lopulta muorilta huorille... (*Nysselle, hyvitelten.*) Mutta Nysse se ei... Eihän?

NYSSE

(*Tupakoiden.*) Enhän minä... Siitä minä vain Ipusta tykkään, kun se polttaa tupakkaa... Se on semmoinen pappaa... Meitä tulee sitten kaksi pappaa.

KAPINE

(*Tupakoiden.*) No... Elähän nyt, Nysse!... (*Toiseen asiaan.*) Mimmi tässä ikään Nellusta mainitsi... Se on se Nellu-tyttö, joka kuuluu täällä rippikoulussa olevan, se sama meidän sukulainen, joka tulee perimään ne viisikymmentätuhatta, jos ennen Nysseä naimisiin joutuu... Ovatkin senvuoksi olleet

meidän kanssa vihoissa.

MIMMI PAAVALIINA

(*Äkkiä, ynseästi, reilusti.*) Mutta eläpä mitään!... Ei vielä letukka tiedä muuta kuin sen, miltä maistuu mamman patukka, ja tuo jo miestä!... Vaikka rippikoulukin on vielä levällään. (*Touhuua.*)

KAPINE

(*Tupakoiden.*) Ka... Se ... tää naissuku elää siinä asiassa jo sähkön ja häyryn aikakautta...

MIMMI PAAVALIINA

(*Tenäten.*) Mutta maltahan!... Ei ole vielä hätää... Tyttö äsken lukkarin vahingolle syntisiä tirskei ja sen lukkarin äänestä silloin jo kuuli, että ei se Herra ripille-päästäessä jätä rankaisematta ... (*touhuua*) sitä että Saara nauroi.

KAPINE

(*Kuin jo lähtöä varaten.*) No... Sittepä tää... Eukkokin siinä jo pitää asian päättyneenä ja varustaa häitä... Oikeastaan tässä oltiinkin Nyssele ihan tältä kirkonkylän räätälistä hääpukua hankkimassa... Että tekisi... Kangas tuotiin.

HAKSELI

(*Saapuu.*) Kröhäävät tuolla ulkona sikiöt... (*Silmäilee istuinta.*) Olin papinvoita maksamassa, niin tuli poiketuksi.

KAPINE

Kuuluukos mitä?

HAKSELI

(*Puhuu. Aina kuin surullinen.*) Ei tässä mitää... Kröhäävät vain... (*Pihauttaa piippua.*) Ja räätälistekin kun tässä sattui asiaa, niin arvelin, että jos tuota... (*puhaltaa piippuun, tai varaa tulitikkuja.*) Ajatkin kun tässä ovat näin kovat.

KAPINE

No... Jos me sitten lähdetäisiin jo, Nysse... Hyvästi vain, Mimmi Paavaliina... No, Nysse! (*Avaa Nyssele ovea.*)

NYSSE

Niin... Hyvästi, Mimmi! (*Poistuvat, Mimmi Paavaliina kaulaa Ipun y. m. alushousuja.*)

HAKSELI

Siinäkin... Tästä Jussi Kapineen pojasta, Nyssestä arvelin... (*Sytyttää.*) Poika-parka on jo syntyään heikkomielinen, mutta (*savut*) ovat sille morsianta eukoksi yrittäneet, mutta ei tuo luonnu... Kuria vaan tekevät naiset ja narria... Se nainenkin kun on avioliitossa halukas enemmän järjen ja viisauden perään... (*Tupakoi.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Reilusti, touhussa.*) No niinpä onkin... (*Kaulaa, kuin huokaillen, reilusti, leveästi.*) Niin se on... Niin se on... Että ainoastaan viisaalle se vaimo tässä maailmassa vipunsa virittää... (*Puuhaa kaulattavaa pois puolalta. Hartaasti.*) Mutta se on ... (*yhä hartaammin*) se on toki meillä Herra rakas taivaallinen isä... Hän on ylhäällä ja me alhaalla... (*Harras huokaus.*) Hänen turvissaan sitä tässä maailmassa sekä sirkkuset että myös varpuset rauhassa varvullansa visertävät... (*Hyvin hartaasti, levälleen nostettuja Ipun housuja — tai lapsen paitaa — samalla tarkastaen.*) Kukin ajallansa ja kukin omaa viserrystensä. (*Yhtäkkiä, hyvin iloisesti rallattaen.*)

Ja kun minun kultani helluntaina rakastaa ja pussaa, niin talven tullen ukko-parka tuutua vaan hussaa.

(Riennättää tarkastelemansa kaulatun vaatteen orrelle.)

HAKSELI

(Vakavana tupakoiden.) Ka... *(Savut.)* Tästä Nyssestä yhäkin jatkaakseni... Vaikka, raukka, järjen ja viisauden puolesta heikkomielinen on, niin... *(Sylkäisy tai muu.)* Osaapaan jo ymmärtää hänkin hameen jälestä vaeltaa!

MIMMI PAAVALIINA

(Leveästi, ihmetellen muka.) Sanos muuta! *(Touhuaa. Päivitellen.)* Mutta ne ovat miehet aina semmoisia!... Älyä vähän, mutta ... eivät eksy vaan, kun on toki johdattajana hame, minkä jälestä juosta jolkutella... Mutta ... lihan heikkous, mutta minkäpä sille mies-parkakaan kohtalolleen voi... *(Touhuaa.)* Herran kun täytyi tehdä mies paljaasta maan mullasta, kun ei ollut vielä parempaa tavaraa ... kylkiluuta tai kapulaa, mistä tehdä ja... Arvaa sen silloin, että ei siitä erin kunnollista kalua tule.

HAKSELI

(Tupakoi, hyvin vakavana.) Ka... Se on tää elämä ... yltä outo ja alta tuntematon, mutta... *(Savut, toiseen asiaan.)* Kävin, toin räätätille hääpuvun ommella... Sillä tykkään nyt jo pitää tätä naimiskauppaa sinun kanssas lopullisesti päätettynä... Tässä kun nääkin olot ja kiireet ajat...

PILATUS

(Saapuu.) Soo!... Pekka Hakseli! Mitä kuuluu?

HAKSELI

(Tupakoiden.) Ei järin suurta... Huonot ajat tässä vaan... Syntikö tuo rasittanee, vai mikä, ihmiskuntaa...

PILATUS

Häh?

HAKSELI

Ka... Tää Mimmi Paavaliinapahan tää tässä siitäkin Kapineen hullusta pojasta puhui... Jotta se vaan se asia vetää hullunkin miehen vaimon verkkoon...

PILATUS

(Työhön varustautuen.) No... Se on Herran tahto... Kahdella jalalla se kuitenkin mies ikuisesti kulkee.

MIMMI PAAVALIINA

(Reilusti.) Sanoipas lukkari oikein!... Että kulkee... Sillä mitäpä niistä, kun Herra se kuitenkin miehen synnistä puhtaaksi pesee ja eukko muista lioista... *(Tenää.)* Niin pesee kuin pesee. *(Touhuaa.)*

PILATUS

Löpistään... Turhia nurutaan, Pekka Hakseli. *(Varustautuu kirjoja varaamaan.)* Me ihmiset olemme aina syntisiä ja vikapäitä ja meillä ei se ajallinen ole pahin... Keuhkotauti meille on vaarallisempi kuin maksa — näin vertauksella puhuen... *(Puuhassaan, kuin yksin.)* Hokiset... Hokiset sinä vain, Pekka.

HAKSELI

(Poistuu.) No!... Niin!... *(Ovessa työntyvät tytöt vastaan. Kaikki asettuvat paikoilleen.)*

PILATUS

(Juhlallisesti.) Siis alamme... Otamme tutkiaksemme Israelin sukuun... No-oo... Tietääkö Kerrin tyttö, kuinka monta sukupolvea oli Joramista Abiudiin? *(Odottaa.)* Ei tiedä... No entä Mimmi Paavaliina *(Mimmi nousee)* montako sukupolvea oli Joramista Abiudiin? *(Odottaa.)* No entä Zorobabelista Eliudiin?... Montako sukupolvea oli? *(Odottaa. Vastaa itse.)* Niitä oli viisi: Abiud, Eliakim, Asar, Zadok ja Akim.

MIMMI PAAVALIINA

Jaa-a!... Viisi niitä oli.

PILATUS

Löpisevät... Löpisevät nää tämän ajan viisaat ja ... maallisia kirjoja lukevat, mutta syvä raamatun tieto heiltä puuttuu... Löpisevät vain. (*Nuuskaa.*) Mutta nyt... (*kuin huokaus*) Niin... rovasti tulikin tässä välillä, ja hän itse tahtoo ... (*asettelee kirjoja*) ... tahtoo tarkastaa ja ... (*asettelee*) tarkastaa ja... (*Nousee, kilauttaa kelloa.*) Nouskaamme... Rovasti saapuu.

ROVASTI

(*Tulee kamarista. Silmäilee.*) Herran rauha, lapsukaiset. (*Silmäilee yhä.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Itsekseen.*) Herra siunaa!... Tämähkö se olikin se lehmäkauppias... Nyt taisin kaataa veden väärään hattuun!

ROVASTI

(*Pilatukselta.*) O-onko ... kanttori, tuo se naimaton vaimo, josta kanttori puhui?

PILATUS

Hän, herra rovasti, mutta... Ehkä se oli... Ehkä se nyt oli lasten puolelta ... olisikoon paljon sanottu, että tuntemattomuutta.

ROVASTI

No... No! (*Istahtaa pöydän taa. Alkaa.*) Olette, lapsukaiset, kanttorin johdolla alottaneet kristinuskon pääkappaleita... Meidän on niitä kaikkien koetettava sovelluttaa elämässä, niin että vaelluksemme olisi nuhteeton ja ... (*tapailee*) nuhteeton ja... (*Äkkiä, lyhyesti.*) Niin... Nuhteeton... (*Menee asiaan.*) Ja sitten, jos me vielä edelleen tutkimme... Sinä, Nellu, siellä: (*Nellu nousee.*) Kenen suvusta Vapahtaja syntyi?

NELLU

Davidin.

ROVASTI

Saat istua... Ja sinä, poika. (*Jaferi nousee.*) Mitkä ovat autuuden eri osat?

JAFERI

Laki ja evankeliumi.

ROVASTI

Istu... Ja sinä, tyttö! (*Liinu nousee.*) Kuka oli Iisakin isä?

LIINU

Abraham.

ROVASTI

Istu... Ja sinä, vaimo. (*Mimmi Paavaliina nousee.*) Kuinka monta persoonaa on Jumalassa? (*Odottaa.*) Et tiedä... No kuka oli Abrahamin poika? (*Odottaa.*) Et sitäkään tiedä.

MIMMI PAAVALIINA

(*Niiaa.*) Niin ... herra rovasti... Se oli vaan erehdys, herra rovasti... (*Niiaa.*) Minä luulin että lehmäkauppias, herra rovasti...

PILATUS

(*Viipottaa kädellään vaikenemaan.*) Hokiset!... Hokiset!... Elä löpise!... Elä löpise!...

ROVASTI

(*Pilatukselta.*) Ja minkälainen on hänen sisälukunsa taito?

PILATUS

Jaa... Ei erinomainen, mutta tyydyttävä... Hokisee ja löpisee lukiessaan ... niin että sotkee toisiinsa välimerkit ja präntin.

ROVASTI

(*Lyhyesti.*) No!... No!... (*Puhuen.*) Me lopetamme nyt... Minä kuulustelen vielä iltapuolella uudestaan... Saatte nyt mennä. (*Alkavat suoltua ulos. Rovasti selailee kirkon kirjoja. Poistuessaan tytöt nöyryinä niiailevat jäähyväisiksi, rovastin siitä välittämättä.*)

PILATUS

(*Mimmille, tämän mennessä ulos.*) Höpisee... Minä sitten sinulle sanon. (*Mimmi vastaa eleillä, niiaa rovastia varten jäähyväiset ja poistuu.*)

ROVASTI

(*Pilatukselle.*) Jaa, kanttori... Se vaimo... Minä en voi sitä sietää... Olen ihan murheellinen sen vaimon takia, sillä... (*Äkkiä.*) Niin ... ja kuinka hänen kristillisyytensä laita on?

PILATUS

(*Tapailee.*) Jaa, herra kirkkoherra... Hän on ... kuten me kaikki syntiset ... armoa isoova ja ... Sanankin kylvölle altis.

ROVASTI

Jaa, jaa... Jaa, jaa... Mutta meidän on kuitenkin vaadittava, paitsi sydämen kristillisyyttä, myöskin käytännöllistä kristillisyyttä, eli hyvää ulkonaista vaellusta, ja se silloin tuolla ei sopinut. (*Hapuilee kirjoja loitompaa eteensä.*)

PILATUS

(*Sovitellen.*) Jos tuo... (*Ehättää kirjaa työntämään.*) Lie tuo vaimo itse siihen syytön... Jos ne lapset hänen poissa ollessaan... Taisi tapahtua tuntemattomuudessa ja ... (*tapailee*) tuntemattomuudessa ja... (*Äkkiä, kaikki kuitatakseen sillä sovittelulla joutavana.*) Kränäävät lapset... Hulisevat ja kränäävät.

ROVASTI

(*Oikaisee.*) Ei... Ei se tapaus yksin, sillä myöskin vaimo itse... Hän myöhemmin itse laski minun hattuuni veden...

Neljäs näytös.

(Toisen näytöksen tanhua. Piiritanssi. Mimmi Paavaliina puuhaa. Nysse ja Ipu tupakoivat yhdessä etualalla syrjässä kumpikin kivellään istuen, Ipu nysällä, Nysse pitkävarrella. Kapine istuksii penkillä. Emstiina souvattaa.)

(*Piiri.*)

Ah niin! Pellavaa tyttö kitkee, odottaa. Yksin tyttö kitki pellavaa ja itki, poiss' on armas hältä, ah, ei elämältä paljon toivo-a hän voi.

Ah niin! Toivehet on jo tyyten laannehet. Itki, kitki suotta tyttö monta vuotta, kysyi kyynelissä: miss' on armas, missä? Vastausta vaan ei saa!

(*Nuori väki voi mielensä mukaan liikuksia, poistua, taas ilmestyä, kävellä tietä pitkin ohi. Nyt jää osa oleilemaan näkyvissä.*)

MIMMI PAAVALIINA

(Mieli herkkänä. Touhussaan.) Niin se on... Niin se on kuin lauloivat... Elät täällä ja kitket... Kukin omaa pellavaasi, mutta eivät ne toiveet niin vain tuviksi rakennu. *(Touhuaa.)*

KAPINE

Jaa... Eipä ne juuri.

MIMMI PAAVALIINA

(Touhussaan.) Muistan sitä minäkin vielä ... vaikka en ollut seitsenvuotiasta kummempi ... kun oli isä-vainaan mökin pihalla pihakoivu ja siinä keväällä kottaraiset, mutta eipään ole nyt... Hokisevat vaan... Hokisevat ihmiset täällä maailmassa — sanoo lukkari Pilatus.

KAPINE

Niinpä sitä... Elämä on elämä.

MIMMI PAAVALIINA

(Hanakasti.) Ihan jälliinsä... *(Kuin touhuten.)* Ihan jälliinsä ja oikein sanoit, että elämä on elämä... Pumpulipaidasta täällä kannattaa vain uneksia, niin että pue vain nöyrästi yllesi piikkopaita ja nuku tyytyväisenä siinä missä nukuttaa. *(Touhuaa.)*

LOMSTIINA

(Saapuu.) No Mimmin leirissä sitä on aina iloa ja väkeä. *(Huomaa Ipun ja Nysse.)* No just-tiisa!... *(Hyvitellen.)* Nysse ja Ipu!... Kaksi pappaa! *(Nyökäyksiä eleineen.)*

MIMMI PAAVALIINA

(Kuin kehaisten.) Jaa-a!... Siinä on nyt kaksi pappamiestä Mimmille!... *(Lomstiinalle.)* Istu ja ole, Lomstiina! *(Touhuaa. Nysse antaa Ipun piippuun tulen.)*

KAPINE

Ja mitenkäs se lasten rippikoulu?... Onnistuivatko nää Mimmi Paavaliinan lapset pääsemään?

JAFERI

Ei vielä ollut huutoa... Tänään ilmoitetaan.

MIMMI PAAVALIINA

Lukkari lupasi toki tuoda sanan... Että ei tarvitse itse juosta joukon kanssa... Tätä kun on siunannut tähän.

NYSSE

Ja hyvinhän me menestymme tämän Ipun kanssa.

LOMSTIINA

(Hyvitellen.) Menestyy Nysse... Menestyy!

MIMMI PAAVALIINA

(Hanakasti.) Jälliinsä!... *(Touhuaa.)* Sillä kun sitä maailmassa reilusti ja uskollisesti vaikka piippuasi imeksit, tai vaikka takuustasi ruovit, niin menestyt vaan ja leivissä pysyt ja aina on myös yöpuu... Jos ei muuta, niin, maantien selkä... Jälliinsä!

NYSSE

Ja minä imeksin uskollisesti...

MIMMI PAAVALIINA

Ja Ipu kanssa... Ipu on äidin poika...

KAPINE

No... No niin... Pidetään nyt sitten tätä Nysse ja Mimmi Paavaliinan asiaa enemmän jo valmiiksi sovittuna kuin vireillä olevana... Muorikin se meidän siinä... Hän pitää tätä Mimmi Paavaliinaa hyvin sopu-ihmisenä. (*Tekee lähtöä*) Ja jos me sitten, Nysse, lähdetäisiin se asia toimittamaan... Poiketaan sitten ehtopuolella tästä ohi kulkiessa.

NYSSE

Niin... Poiketaan sitten. (*Poistuvat vasemmalle. Ipu lähteä pullittelee mukaan.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Kuin yksin. Kätkyttä kohentaen.*) Jaa, jaa... Niin se on... Että elämässä on rikkain se, joka tyytyy siihen, joka ei koskaan kesken ijän loppu: nimittäin maantiehen ja siihen iloon minkä elämästä itse irti saat... Saat mennä, Emstiinakin. (*Emstiina poistuu.*)

LOMSTIINA

Jus-tiisa... Ihan justiisa... (*Kertoen.*) Mutta Hakselin Pekka yhäkin... On ruvennut yhäti enemmän toivomaan ja levittää sitä, että Nysse ei ... niinkuin olisi malliinsa ja ... että olisi vikaa... (*Nyökäys.*) Niin...

MIMMI PAAVALIINA

(*Ynseästi.*) No malliinsa!... Kukapa meistä on malliinsa... Kun on omassa nutussa reikä, niin sitä iloitset siitä, että on toisenkin nutussa... Niinkuin se oma reikä sillä paikkaantuisi. (*Touhuua.*)

LOMSTIINA

Jus-tiisa!

HAKSELI

(*Saapuu.*) Kapineen Jussi ja Nysse vastaan tulivat... Taisivat tohtorille... Nyssen päätä jos nuo vielä tohtoroinevat... (*Istahtaa.*)

LOMSTIINA

Kuuluuko sitä mitä?

HAKSELI

Ei erin... Nipurin eukko juorusi... Mutta vähänkö sitä juorutaan ... niin vaimoväestä kuin miehistäkin... (*Sytyttää.*)

LOMSTIINA

(*Kuin huokailleen.*) Juorutaan... Juorutaan sitä... (*Äkkiä toisin, tarkoituksella.*) Ja on sitä juoruamistakin maailmassa.

MIMMI PAAVALIINA

(*Varmasti.*) No on!... On totta maar!... (*Kantaa vaatevasun oikealta vasemmalle.*) Kun sitä elät ihminen, nainenkin, kevytmielisten miesten joukossa, niin sitä pitäisi olla varustettu kuin panssarilaiva, jossa on kanuuna edessä ja tykki takana...

LOMSTIINA

I-han! (*Viittaus.*)

HAKSELI

Ka... Rönääväthän ne miehetkin... Toiset... On juoppoja... (*Savut. Kuin oikaisten.*) Vaikka en minä itsestäni sillä puhu, mutta kun se Nipurin eukko rupesi soimaamaan, että jos mies ottaa ryyppyn, niin

minä vain siihen sanoin että: onkos tuo mikä!... Mieshän se mies silti on.

MIMMI PAAVALIINA

(*Varmasti.*) Ja jälliinsä sanoit... Jos nyt mies ottaa ryydyn... Mitäpä siitä, sillä... (*reilusti*) mies minkä viinana juo, sen se saippuassa säästää.

LOMSTIINA

Ihan niin!

HAKSELI

Ja enkä minä silti kuitenkaan kaikitenkaan ole koskaan ryydyn orjana ollut... Jos olen murheen hetkellä milloin ottanut, niin se on ollut vain silloin ... enemmän vain virkistykseen vuoksi. Mutta se Nipurin eukko rönäsi väärin ja sanoi että aina... (*Savut.*) Mutta se maailma pitää meistä murhetta!

MIMMI PAAVALIINA

(*Reilusti, touhuten.*) Osasitpas sanoa!... Ihan!... Niin että maailma meistä murhetta pitää enemmän kuin me itse... Me itse vain iloisesti niitämme ja maailma ne niitokset murheella kokoaa.

HAKSELI

(*Jatkaa.*) Minullakin siinä ... kovat olot... (*Kiihtyy kuin hihkuu, mutta surullisella sävyllä, katkerana.*) Himppaa!... Himppaa!... Himppaa! — hoputtaa maailma... Elät!... (*Toisin.*) Mutta mitäpä siitä! (*Nousee lähteäkseen.*) Pupurisen vävyllä olen kyllä vähän velkaa, mutta mitäpä siitä! (*Mimmi Paavaliinalle.*) No niin!... Minä tulen vielä iltapuoleen ja puhutaan sitten kahteen keskeen... Sovitellaan sitä naimakauppaa... Jos tuo lopultakin leikkaantuisi. (*Poistuu.*)

(*Metsässä piiritanssi-laulu.*)

Ja neito piirissä pyörii,
ja lemmeleikissä hyörii.
Miss' on neito, niin siell' on lempi,
ja miss' on lempi, on onni.

Kättä annan nyt sulle.
Ollos ystävä mulle!
Ilman lempeä onpi meille
elo arkinen aina.

MIMMI PAAVALIINA

(*Herkkänä, touhuten.*) Tanssaavat siellä... Sitä tässä maailmassa tanssaat... Milloin mustenee, milloin valkenee... Jos nyt valkeneisi... (*Äkkiä, reilusti.*) Mutta mitäpä siitä!... Tanssatkoot!... (*Touhuaa, esim. kaataa vettä sangosta toiseen.*) Sillä lehmän pitää olla tässä maailmassa hyvälypsyisen, kukan ihanan, ja vaimon aina iloisen luonnoltansa... Kyntöhärästä ja miehestä sensijaan ei ole väliä ... kunhan vain on ja elää ja tekonsa tekee... (*Touhuaa.*) Niin että jos tuo nyt sitten valkeneisi... Että pääsisi lopultakin tästä neitsyt-nimestään ihmisten kirjoihin... Happanet tässä muuten jo vanhaksipiiksi...

LOMSTIINA

Va-alkenee... (*Touhuten.*) Nyssellä on testamentin ja taloperinnön kanssa satatuhatta... Johan ei valkeneisi... (*Äkkiä.*) Ja mitens' se nyt tuijasi?... Rippikoulu?

MIMMI PAAVALIINA

Tuo lukkari kohta sanoo... Mutta voillapa tuo on voideltu lukkarin mieli... Rovasti kyllä oli nyreä... (*Touhuaa.*) Osui tässä... Pani, ukko parka, hattunsa pahalle penkille, ja erehdyt sitä... Otti koulussa sitten lujalle.

LOMSTIINA

(*Kuin salaisuutta.*) Ja ei kumpikaan ... ei Kapine eikä Hakseli tiedä, että Mimmi ... (*merkitsevästi, eleillä*) itsekin oli... (*Nyökäys.*) Ei vaan tiedä. (*Eleitä.*)

JAFERI

(*Saapuu.*) Äiti... Minäpä menen naimisiin!

MIMMI PAAVALIINA

(*Hämmästyen.*) Häh, poika?

JAFERI

Niin kyllä!

MIMMI PAAVALIINA

(*Ivalla.*) Soo-o!... Ja ilman mamman lupaa!... (*Ivalla.*) Herra Jaaf-feri!

JAFERI

Niin kyllä!

MIMMI PAAVALIINA

(*Ivalla.*) Vai ihan "niin kyllä" vielä... Herra kersantti ja lehmäkauppias Jaferi!... Kun ei jo Ipu tähän miniää mammalle tuo!... Jaaha! herra komersyötinki Jaaf-feri. (*Lomstiinalle.*) Mutta niin ne ovat miehet... Mamma saa paraiksi työnnetyksi niiden paidanhelman takaisin housuihin, kun jo ilmoittavat: mamma, en minä enää tittiä tahto, tillä minulla pitää olla hellu!... (*Touhuua.*) Jaa ... jaa... Mutta niin se on... Muni kana muna, niin kukkona se kohta perässäsi kiekuu.

JAFERI

(*Suuttuu.*) Elä pilkkaa!... Menen naimisiin, niin menen.

MIMMI PAAVALIINA

Ja kenenkä kanssa, tuota ... (*ivalla, ihan kuin ilveillässään jotenkin kumarrellen*) herra Jaaf-feri aikoo?

JAFERI

Nellun kyllä.

MIMMI PAAVALIINA

(*Jyrkästi, lyhyesti.*) Siitä ei tule *mitään*... (*Kuivat eleet.*)

JAFERI

(*Uhitellen.*) Mutta tulee!

MIMMI PAAVALIINA

(*Tietoisesti.*) Niin kauvan kun olet alaikäinen, on äidillä valta kieltää vihkiminen... Ja siitä ei tule mitään, ennenkun äiti on ensin vihitty... Mutta sen jälkeen... Pashlii... Pashlii, sanoi ryssä!

JAFERI

(*Itsekseen.*) Saakeli!

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhutessaan, voitokkaana.*) Ja sitäpaitsi, niin... Vielä on lusikkakin pappilan puurossa... Et sitä tiedä ennenkun lukkari sanan tuo, onko lupa ripille itselläsi enempää kuin Nellullakaan.

JAFERI

(*Poistuu, uhitellen.*) Mutta vaikka hitto perisi, niin nain!

MIMMI PAAVALIINA

(*Lomstiinalle.*) Se on se tyttö siitä Nyssen testamenttirahasta kilpailija... Mutta elähän...(*Touhuaa.*) Elähän, tyttö, vielä lipaise!... Muut Nysseä pilkkaavat, mutta Mimmi Paavaliina auttaa heläyttää juuri häntä, koska häntä maailma pilkkaa, sillä Nyssellä on piikkopaidan alla paitaa parempi sydän ja...

LOMSTIINA

(*Varmana, hyvillään.*) Ihan justiisa!... Lomstiina en olisi, jos ei niin.

MIMMI PAAVALIINA

(*Jatkaa omaansa.*) ...ja mitäpä tuosta sitten, jos miehellä ei olekaan kaikki jullit jäljillään... Sitä varten se Herra miehen tuhmaksi loikin, että vähemmän ymmärtäisi rakkauden asiassa eukon koukkua kiertää... (*Katsoo.*) Ei tuo vaan se lukkari jo tule... Saisi tässä kuulla oman tuomionsa ihminen... Jussi Kapine sieltä vaan näkyy Nyssen kanssa.

KAPINE

(*Palaa Nyssen kanssa.*) Hakselin Pekka siinä... Rapisee... Vihastunut tuo lie, niin ... vastaan kun tulee, niin joutavia rapisee... (*Hankkii istuakseen.*)

LOMSTIINA

Anna räpisee... An-na ra-pisee! (*Nysselle, mairitellen.*) Mutta Nysse se ei rapise... Nysse-poika vaan rakastaa... Rakastaahan Nysse?

NYSSE

Niin... Rakastanhan minä. (*Istahtaa.*)

KAPINE

Kalpa se on Hakselilla mustasukkaisuutta... Se tahtoo semmoinen miestä aina ärmittää. (*Tupakoi.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Leveästi. Touhuten Ipun housujen kanssa.*) Jaa-a!... Ihan niin... Mies menee markkinoille ainoastaan kun tietää siellä muitakin olevan!... (*Housuille.*) Ipun housut tässä. (*Puistauttaa niitä.*) Täytyy Mimmin sitäkin miestä housuissa pitää. (*Äkkiä rallattaen, vieden housut nuoralle.*)

Ja mamma se miehelle housut tekee ja muija ne housut pesee...

(*Puhuen.*) Jaa-a!... Niin se on! Nainen se saa kaikki valmiiksi miehelle tehdä... Mutta mitäpä siitä!... Ei se kuitenkaan mies housujaan pilaa, vaan housut miehen. (*Touhuaa. Ehättää kahvipannua liesikiviltä kuormaan. Supattelee Lomstiinan kanssa.*)

KAPINE

Taas se Hakseli... Toraamaan ja riitelemään taitaa tulla jalansyten.

HAKSELI

(*Saapuu.*) Poikkesin tässä. (*Ollen huomaavinaan.*) Ka. Täällähän tää hullu Nyssekin nössöttää... (*Katsahtelee kuin istuinta tai muuta.*) Vaikka tokko tuo loosaisi puhua siitä...

NYSSE

(*Tupakoiden.*) Ka... Mutta enhän minä mikä hullu ole.

HAKSELI

(*Juonittelee, pistelyn hakuaikeissa.*) Ka... Kukapas meistä asiansa tunnustaisi sanoilla... Ainoastaan teoillamme me ne tunnustamme... (*Savut.*) Jos tuo yleensä sitten järkiperustus meissä lienee se pohjimaisin.

NYSSE

(*Viattomasti.*) On... järkiperustushan on meissä.

HAKSELI

(Jatkaa omaansa.) Sitä kun niin puhutaan... Ja sinäkin kun tuota puhut, niin ... *(savut)* niin tule ulos sitten viisauksinesi... Kun sanot olevasi viisas, niin sanopas, näyttääksesi tietosi, esimerkiksi se, että kenen kuninkaan aikana on Tukholmissa prantätty "se Ruotsin valtakunnan vanha laki", ynnä myös "Biblia, se pyhä raamattu herraltamme Jeesukselta Kristukselta", ja tiedätkö lisäksi, mitä se Ruotsin valtakunnan vanha laki kustakin asiasta säätää?

NYSSE

(Alttiisti.) En... En minä sitä. Mutta kirkon seinähirret ja välikattolaudat minä olen joka pyhä saarna-aikana lukenut, ja niitä on yhteensä 674 hirttä ja 753 lautaa.

HAKSELI

Ne ovat vähäisiä, ne tiedot... Oikeaan viisauteen verrattuina. *(Savut.)*

KAPINE

Elä nyt, Hakseli, rupea turhia juonittelemaan... Eihän se viisauksiaan ole yksinään elämässä kaiken raja.

HAKSELI

(Juonitellen, pistellen.) Ka mitäpäs siitä... Järkisyillähän on vain oma perustuksensa... Jos tuo niin lie, ja toisekseen niin... *(savut)* en minä juonittelekaan, enkä pistä, sillä köyhän ei kannata polaista lapikastaan likaan, eikä viisaan sovi kajota kielellään tyhmän tuhmiin töihin, mutta sen sijaan sopii kuitenkin sanoa raamatun sanoilla isän ja pojan asioista, että: hedelmistä se puu tunnetaan. *(Savut.)*

KAPINE

(Suuttuneena, vihaisesti.) No, elä sinä nyt toraa turhia!... Perhana!... Ei se Herran sana kuitenkaan joka paikkaan sovellu.

MIMMI PAAVALIINA

(Lomstiinalle.) Siunaa ja varjele, jos niille ei vielä minusta tappelu tule... Juuri kun lukkarikin tulee.

HAKSELI

(Ilkeästi.) No mitäpäs siitä... Sillä kyllä se läklättää... *(Varaa lähtöä, imaisten savut.)* Läklättää... Se vaan läklättää. *(Sylkäisee ruikkaa, muka epähuomiossa, mutta itse asiassa ilkeyksissään vesisaaviin.)*

MIMMI PAAVALIINA

(Rähähtää.) Pahahenki!... Saaviinko sinä sylet!

HAKSELI

(Kokee olla tyyni, ilkeästi.) Ka... Taisi mennä...

MIMMI PAAVALIINA

(Sieppaa saavin syrjään.) Pahuuksen julli!... *(Uhitellen.)* Mutta se muista, kuule Hakseli, että jos ilkeyttä teet, niin...

HAKSELI

(Ilkeästi, tyynenä tupakoiden.) Ka... Mitäpäs tässä... Tässä on vain, näkyy, ollut petos asiassa, mutta... *(Savut.)* Akkaväki on aina rakkaudessa petollinen ja...

MIMMI PAAVALIINA

(Tarttuu riidanhengessä. Ilkeästi.) Niin... Akkaväki... *(Touhuaa kuohuksissaan.)* Akkaväki ... akkaväki se, mutta...

HAKSELI

(Tarttuu. Ennallaan, ilkeyksissään.) ...mutta se on kerran yhden ihmisen, akan, kautta synty maailmaan tullut, niin minkäpä se silloin akka voi luonnolleen ja keho kujeilleen, sillä...

MIMMI PAAVALIINA

(Vihastuneena. Uhkaavana.) Sinä pahuuksen Hakseli, kuule...

KAPINE

(Hakselille, äkeästi, nuhdellen.) Haet turhaa riitaa tässä...

HAKSELI

(Varaa taas lähtöä, muka rauhallisesti.) Mitäpä minä riitaa... Muutoin vaan asian vuoksi sanoin, että pimeyden pääruhtinas, joka on aina viisas, ei kyllä ihmistä kierrä, mutta akkaan hän ei itseään vihitä...

MIMMI PAAVALIINA

(Rähähtää.) Paholaisen julli!... *(Uhkaavasti.)* Mutta sanopas vielä ainoakaan sana, niin näet, eivätkö korvasi kastu, kun minä... *(Tapaa vesikorvosta kauhaa.)* Senkö hitolla se kauha on... *(Rientää hakemaan näyttämön toiselta puolen kauhaa, viskatakseen vettä Hakselin päälle.)*

HAKSELI

(Jo loitompana poistuessaan, varaa pakoon, tosin tyynenä, ilkeästi.) Läklättää... Se vaan läklättää... Läklättää se vaan akka. *(Poistuu.)*

MIMMI PAAVALIINA

(Kuohuksissaan, kuin itsekseen, kokien asettua.) Pahuuksen tavara. *(Panee kauhan y. m. pois.)*

KAPINE

(Vihastuneena, kuin yksikseen.) Pahuuksen Hakseli!... Alkaa vain torata ja vängätä, vaikka... *(Savut. Harmissaan.)* Senkö perhanan yhteyttä tässä on hedelmän ja puun suhteella!... Paljaassa käytännöllisessä asiassa!

LIINU

(Juoksee.) Äiti!... Nyt lukkari... *(Joukko alkaa kokoontua.)*

MIMMI PAAVALIINA

Herrasiunaa tätä juhlallisuutta!... Ihanhan tässä on nyt kuin taivaat avautuisivat ja pyhä henki vuodatettaisiin. *(Jouduttautuu.)*

LOMSTIINA Ihan niin!...

KAPINE

Kaksi lasta äidiltä yhtä aikaa ripille... Ei tuo ihme, jos silloin on juhlallista.

PILATUS

(Saapuu. Tullessaan, kuin yksin.) Lorkkivat... Joutavia lorkkivat ne Minkiön kyläläiset... *(Silmäilee väkeä.)* Jaa-a!...

MIMMI PAAVALIINA

Jaa-a, herra kanttori!

KAPINE

Kuuluuko sitä mitä?

PILATUS

Mitä tässä kuuluu... Lorkkivat vain Minkiön kyläläiset... Tyhjässä kalavedessä nuottaa tarpovat...

(*Asiaan, silmäilee.*) No niin... Herra rovasti sanoi tuonaansa... Lähti ensin lapsista ja... (*Tarjoaa nuuskaa.*) Nuuskaa, Jussi Kapine!... Ja Nysse myös! (*Tarjoaa.*)

NYSSE

Kun se ei aivastuttaisi. (*Ottaa.*)

PILATUS

Niin... Lapsista aloitti rovasti tuomionsa ja... (*Katsahtaa.*) Missäs se on se Jaferi ja?... (*Huomaa.*) No niin... Ensiksi, mitä lapsiin tulee, niin tätä Nellua ei pitänyt rovasti vielä otollisena, hänen käytöksensä takia. (*Nuuskailee.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Jaferille, voitoniolla.*) Ä-häh!... Se juuri sinä, juupeli, panit silloin sen pärepihdin, joka sai tytön tirskahtamaan... Rankaisipas Herra!... Ä-häh!

PILATUS

(*Jatkaa.*) Niin... Hän ei päässyt.

NELLU

(*Nenäkkäästi, kuin toisille tytöille.*) Olkoon pääsemättä... Helmaani minä vain heilautan. (*Heilahtaa. Kuin itseksensä.*) Senkin Pilatus ja hokottaja! (*Vihainen silmäys.*)

PILATUS

Mutta sensijaan piti rovasti mahdollisena nuorukaisen Jaferin, ynnä neito Liinun.

NYSSE

(*Aivastaa.*)

MIMMI PAAVALIINA

Hys!... Nysse!

NYSSE

Se tuo nuuska kutittaa sierainta. (*Uusi aivastus.*)

PILATUS

Ja sitten... Mitä itseensä Mimmi Paavaliinaan tulee, niin... Rovasti, niin kristillisesti nöyrä mies kuin hän onkin, ei jaksanut unohtaa erästä ... sanokaamme ... no vaikka sanokaamme hatun kastetta... Ja siitä syystä hän ... ei tosin ihan evännyt, mutta tahtoo, että jos naimaton vaimo Mimmi Paavaliina Ruusunen vaeltaa nuhteettomasti ainoastaan ensi syksyyn, niin hän ... jo tutkitun kristinuskon taidon perustuksella hänet syksyllä hyväksyy ... ilman eri koulua...

MIMMI PAAVALIINA

Sen pituinen se.

PILATUS

(*Tapaa, puolustaakseen omaa syyttömyyttään.*) Jaa... Se on... Olin kyllä puhunut, mutta... Pappi on tullut kastamaan eikä kastettavaksi... (*Nuuskaa.*) Mutta hokinää ... yhtä hokinää tää on koko ihmiselämä.

NELLU

(*Itsekseen, ynseänä.*) Pahanhengen Pilatus! (*Vihainen silmäys ja ynseä keikaus.*) Mutta pyh minä sinusta!...

KAPINE

Niin että mitenkä?... Niin että vieläkos se Mimmi Paavaliina itsekin oli rippikoulun suhteen ... niinkun vajavainen?

LOMSTIINA

(*Sovitellen, tapaillen.*) Niin... Se vaan oli... (*Nyökäys eleineen.*) Yritti, mutta ei luontunut... (*Nyökäys eleineen.*) Mhyh!... Luontunut... Mutta se menee ohi sillä... (*Toisin.*) Nysse odottaa syksyyn asti... (*Nysselle, mielitellen.*) Odottaahan se Nysse-poika?... Odottaahan?

NYSSE

(*Tupakoiden.*) Odotanhan minä... Eihän minulla ole mihin kiire.

KAPINE

(*Vakavana.*) Ka... Se ei ihmisviisauksaan ... jaksa, näkyy, kaikistellen olla kaukonäköinen.

MIMMI PAAVALIINA

No!... Se on siis täytetty, mutta mitäpäsi siitä!... Mimmi Paavaliina alistuu aina Herran tahtoon... (*Reilusti*) Sillä kun Herra ei kerran salli Mimmin olla mamma, niin Mimmi on sitten ammana.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK MIMMI PAAVALIINA: 4-NÄYTÖKSINEN
HUVINÄYTELMÄ ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the

individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™

License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.

- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will

remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.